

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้กล่าวถึง เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ความหมาย และ ทฤษฎีของบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล ลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

บุคลิกภาพ (Personality)

นงนุช มธุรส (2533 : 10-11) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและให้ความหมายของ บุคลิกภาพ (Personality) ว่าเป็นลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมที่เปิดเผยและพฤติกรรมที่ซ่อนเร้น อยู่ในตัวบุคคล และได้รวบรวมคำจำกัดความของ “บุคลิกภาพ” จากนักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค้นคว้าทางด้านบุคลิกภาพไว้ มีดังนี้

มูนน์ (Munn) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเด่นของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการ รวบรวมแบบแผนทั้งหมดมาเป็นบูรณาการของโครงสร้างพฤติกรรม เช่น ความสนใจ ทักษะสติ ปัญญา ความสามารถ ความถนัดและสิ่งอื่น ๆ ที่แสดงถึงลักษณะนิสัย

โชห์น (Schoen) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง การจัดระบบการทำหน้าที่ทั้งหมด หรือ การรวมกันของนิสัยต่าง ๆ ความคิดเห็น ความสามารถ การพูด ลักษณะภายนอก การปรับตัว ซึ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบแผนทั่ว ๆ ไป ของชีวิต

อัลพอร์ต (Allport) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นกลไกภายในบุคคลทั้งที่เป็นลักษณะ ทางจิตวิทยาและร่างกายในการกำหนดแบบพฤติกรรมและความคิด

มัดดี (Maddi) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ความมั่นคงของคุณสมบัติและแนวโน้มทั่วไป ที่จะแสดงถึงความแตกต่างของพฤติกรรมทางจิต เช่น ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

ฮอลแลนด์เดอร์ (Hollander) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดยรวมของบุคคลที่ทำให้ มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล

ออร์แกล (Orgal) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง โครงสร้างและคุณสมบัติในการแปรพลัง ของแต่ละบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยในการตอบสนองต่อสถานการณ์

เลวิน (Lewin) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่คงที่โดยขึ้นอยู่กับรากฐานของ ความคิด ความรู้สึก และการรับรู้

เชอร์แมน (Sherman) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง โครงสร้างภายในคงที่ที่ทำให้เกิด ลักษณะนิสัยที่จะประพฤติกาลเทศาพฤติกกรมได้

มอร์แกน (Morgan 1980) กล่าวว่า บุคลิกภาพนักกีฬาแตกต่างจากคนที่ไม่ใช่กีฬา และนักกีฬาประเภททีมแตกต่างจากนักกีฬาประเภทบุคคล บุคลิกภาพมีผลต่อความสามารถทางกีฬา เพราะความสามารถทางกีฬามีปัจจัย องค์ประกอบและตัวแปรที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง หรือระดับความสามารถมีผลต่อบุคลิกภาพของนักกีฬา มีผลต่อความแตกต่างในเรื่องแรงจูงใจ การประเมินผล การตอบสนองต่อการเล่นกีฬาและการพัฒนาความสามารถทางกีฬา

บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง พื้นฐานเดิมที่ค่อนข้างถาวรเป็น โครงสร้างทางจิตวิทยา และเป็นกระบวนการที่ได้จากประสบการณ์ที่จะกำหนดแนวการประพฤติปฏิบัติและตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพเป็นลักษณะค่อนข้างถาวร

บุคลิกภาพจะเป็นตัวกำหนดลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมที่ทำให้มีความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น นักกีฬาที่ก้าวร้าวมักจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวบ่อย ๆ เพราะแบบหรือแนวการคิด การประเมิน และแรงจูงใจในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากสถานการณ์ต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมภายนอก มักไปในทางที่ก้าวร้าว จนเกิดเป็นบุคลิกประจำตัวว่าเป็นคนก้าวร้าว เป็นต้น (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2541 : 24)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง พื้นฐานเดิมที่ค่อนข้างถาวรเป็น โครงสร้างทางจิตวิทยาและเป็นกระบวนการที่ได้จากประสบการณ์ที่จะกำหนดแนวการประพฤติปฏิบัติและตอบสนองต่อ สิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพเป็นลักษณะค่อนข้างถาวร

บุคลิกภาพและคุณลักษณะของนักกีฬา

ในการเตรียมทีมเรามักหมายถึงการเตรียมนักกีฬาเพื่อให้ออกมาพัฒนาให้มีความสามารถสูงสุด (Peak Performance) และสู่ความเป็นเลิศ (Pursuit Excellence) การเตรียมทีมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลายองค์ประกอบของการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ การเตรียมทีมเป็นหน้าที่โดยตรงสำหรับผู้ฝึกสอนและผู้บริหาร โดยมีนักกีฬาที่ได้รับเลือกแล้วเข้าร่วม ในช่วงแรกนี้จะกล่าวถึงการเตรียมทีมทางจิตวิทยาเรามักพิจารณาถึงปัจจัยต่อไปนี้ (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2541 : 335-347)

1. การสื่อสารกับการเป็นผู้ฝึกสอน
2. บุคลิกภาพและความสอดคล้องกันระหว่างผู้ฝึกสอนและนักกีฬา
3. ทีม บรรยากาศในทีมและความสามัคคี

คุณสมบัติหนึ่งของการเป็นผู้ฝึกสอน คือ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะสามารถทำให้เกิดความสามัคคีในทีม เกิดแรงจูงใจ ให้ความร่วมมือและการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ในกลุ่ม การให้แรงเสริมและการให้ผลย้อนกลับช่วยในการพัฒนาความสามารถให้ถึงจุดสูงสุดของแต่ละคน มีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและต่อทีม ที่สำคัญ คือ หากได้รับการยอมรับและไว้

วางใจจากนักกีฬาจะทำให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถ ช่วยลดปัญหาระหว่างบุคคล และภายในทีมได้

ผู้ฝึกสอนควรพัฒนาทักษะในการสื่อสาร เพราะการสื่อสารช่วยในการโน้มน้าว ชักชวนให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือ มีความมุ่งมั่น ท่วมเทในการฝึกซ้อม เพื่อวัดและประเมินผลการกระทำ เป็นการให้ข้อมูลเพื่อความเข้าใจตรงกันระหว่างสมาชิก ช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในตัวเอง และให้กำลังใจผู้อื่น และเพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลและภายในทีมได้

โครงสร้างกลุ่ม (Group Structure) เมื่อเข้าใจถึงธรรมชาติของกลุ่มแล้วควรเข้าใจถึงโครงสร้างและกระบวนการสร้างทีม ประกอบด้วย การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ ในทีมและที่เกี่ยวข้องในทีมที่แน่ชัดและทุกคนยอมรับในหน้าที่นั้น ๆ ที่ต้องระงับก็คือบทบาทแฝงของนักกีฬาที่มีบุคลิกภาพเชื่อมั่น ก้าวร้าวหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งในทีม หรือแม้แต่ นักกีฬาที่เล่นเก่งถูกยกย่องให้เป็นดารา ดาวเด่น หรือคนโปรดในกลุ่มของนักกีฬาในทีม ทำให้เกิดผลเสียได้หากทุกคนไม่ได้รับการดูแลอย่างเสมอภาคกัน ประการที่สองคือสร้างบรรทัดฐาน (Norms) ที่มีทั้งปรัชญาและจุดมุ่งหมายของทีม ความเชื่อ ค่านิยม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกลาง แนวคิดและแนวปฏิบัติต่อการแข่งขันและการฝึกซ้อม แล้วบันทึกให้ทราบโดยทั่วกัน นอกจากนี้ ต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทุกคน การเล่นของแต่ละคนที่มีผลต่อการเล่นของทีมมีการ ตรวจสอบและกระตุ้นให้ทุกคนมุ่งมั่น และที่มีผลต่อการเล่นของทีม (สืบสาย บุญวิโรบุตร, 2541 : 345 - 347)

ในการเตรียมทีมเพื่อประสบผลสำเร็จและเพื่อความเป็นเลิศนั้นเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกระบวนการทางสังคม ปรัชญาและค่านิยมของกลุ่มนั้นหรือสังคมนั้นในการกำหนดกรอบในการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีผลต่อการเตรียมทีมในการพัฒนาความสามารถและแสดงความสามารถทางการกีฬาได้จากการฝึกซ้อมที่ต่อเนื่องและเป็นเวลานาน การคงจิตใจให้มีแรงกระตุ้นทั้งทางร่างกายและความคิด ในความเป็นจริง ไม่ใช่แต่ตัวนักกีฬาเท่านั้นที่จัดการแต่ต้องอาศัยหรือได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้างทั้งทางตรงและทางอ้อม นับตั้งแต่เพื่อนร่วมทีม คนใกล้ชิดที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ พี่น้อง คู่ครอง และที่สำคัญที่สุดคือ ผู้ฝึกสอนที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางจิตวิทยาในการสร้างและพัฒนากระบวนการกลุ่มในทีม และสร้างบรรยากาศในทีมให้มีความสุข ทำท่าย มุ่งมั่นในการฝึก ทุกคนกล้าแสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ และช่วยเหลือให้กำลังใจซึ่งกันและกันไม่ใช่เกรงใจกลุ่ม (Social loafing) จนทำให้ไม่กล้าแสดงออกหรือแสดงความสามารถของตัวเองอย่างเต็มที่ ดังนั้น ควรทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการเตรียมทีม และการสร้างความสามัคคี

สืบสาย บุญวีรบุตร (2541 : 26-28) กล่าวว่า บุคลิกภาพและตัวเราเป็นบุคลิกภาพที่เราสนใจมากที่สุด คือ ตัวเราเอง ซึ่งเรามองเห็นนั้นไม่ได้เป็นบุคลิกภาพของเราเอง เพราะบุคลิกภาพนั้นเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถจะจับหรือเห็นได้ ส่วนสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเราสามารถจะจับหรือเห็นได้นั้นคือตัวของเราเอง ตัวอย่างเช่น เด็กแรกเกิดจะไม่สามารถที่จะเห็นความแตกต่างระหว่างตัวเองกับความแตกต่างระหว่าง สิ่งรอบ ๆ ตัว การรับรู้เกี่ยวกับตัวเองนี้เป็นความสำเร็จซึ่งเกิดขึ้นโดยอาศัยความเจริญเติบโตและประสบการณ์ เช่น เด็กเริ่มเรียนรู้ว่านิ้วมือของตนนั้นติดอยู่กับตัวเอง ส่วนเสื้อผ้านั้นไม่ได้ติดตัว เด็กเรียนรู้ที่จะยืนดูตัวดูกระจกเอง หรือดูพฤติกรรมของตน ว่าสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่

จากความหมายดังกล่าว บุคลิกภาพในการกีฬา หมายถึง ลักษณะของความแตกต่างระหว่างบุคคลทางพฤติกรรมกรกีฬา บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะที่ประกอบด้วยลักษณะทางจิตวิทยาถาวรผสมผสานกับการเรียนรู้สังคมในการที่กำหนดแบบการปฏิบัติ หรือแบบการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมและความประพฤติดีที่คาดได้ ทั้งขณะฝึกซ้อมและการแข่งขันกีฬา

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพนี้เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายให้เข้าใจถึงลักษณะ โดยธรรมชาติของบุคลิกภาพหรือสิ่งที่เราเรียกบุคลิกภาพ เราสามารถพิจารณาแบ่งส่วนประกอบของทฤษฎี ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบบุคลิกภาพออกเป็น

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory)
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Character Theory)
3. ทฤษฎีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ (Drive Theory)
4. ทฤษฎีส່วรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory)
5. ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของบุคคล (Social Determinants)

ทฤษฎีแบ่งประเภท

ทฤษฎีบุคลิกภาพแบบแบ่งประเภทนี้ เป็นทฤษฎีดั้งเดิมมานานแล้วและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ ถึงแม้จะมีนักจิตวิทยาบางท่านคัดค้านเกี่ยวกับการแบ่งบุคลิกภาพ ตามประเภทก็ตาม ทฤษฎีแบบแบ่งประเภทจะขึ้นอยู่กับ การสังเกตโดยทั่ว ๆ ไปวัตถุประสงค์ของทฤษฎีแบ่งประเภทจะมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับด้านตัวบุคคลมากกว่า นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับ การยอมรับเกี่ยวกับลักษณะ หรือบุคลิกภาพภายนอก นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์แยกออกเป็นหมู่หรือเป็นพวก

ได้เช่นเดียวกับการแยกประเภทของพืชและสัตว์ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ที่ควรรู้จัก คือ จุง (Jung) และ เชลดอน (Sheldon) (สืบสาย บุญวิรุบุตร, 2541 : 28)

การแบ่งประเภทของเชลดอน (Sheldon & Stevens, 1970 : 430)

เชลดอน (Sheldon) ได้แบ่งประเภทของรูปร่างออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

ก. เอ็นโดมอร์ฟี่ (Endomorphy) บุคคลประเภทนี้จะมีลักษณะอ้วนเตี้ย เป็นพวกชอบสนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว มักจะกินจุ และเป็นคนประเภทจู้จี้และขี้อิจฉา

ข. เมโซมอร์ฟี่ (Mesomorphy) บุคคลประเภทนี้จะเป็นประเภทนักกีฬา มีร่างกายสมส่วน ไหล่กว้าง ตะโพกเล็ก ร่างกายเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ มักจะเป็นคนคล่องแคล่วว่องไว มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา

ค. เอ็กโตมอร์ฟี่ (Ectomorphy) บุคคลประเภทนี้มักจะผอม สูง ไหล่ห่อ มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีลักษณะไวต่อความรู้สึก (สืบสาย บุญวิรุบุตร, 2541 : 28)

ทฤษฎีความเชื่อทางพลังแรงขับ (Drive Theory)

ทฤษฎีความเชื่อทางพลังแรงขับ (Drive Theory) จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกาย (Physical) และทางด้านสังคม (Social) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้ง ในใจซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยไม่คำนึงถึงสาเหตุจากในอดีต เป็นความขัดแย้งในใจที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ เป็นต้นว่า นิสัยความขัดแย้งในใจ (Habit Conflict) หรือ บทบาทความขัดแย้ง (Role Conflicts) โดยอาศัยทฤษฎีนี้ จะทำให้เราสามารถเห็นความแตกต่างกัน

ได้ชัดเจนระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แคบและเคร่งครัด กับบุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กว้างและยืดหยุ่นกว่า (Flexible) นักทฤษฎีที่มองบุคลิกภาพในแง่พลังแรงขับนี้ คือ ฟรอยด์ (Freud) (วีระ ไชยศรีสุข, 2533 : 29)

ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่าจิตใญ่มนุษย์แบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ อิด (Id), อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Superego)

อิด (Id) คือ สภาวะของจิตใจที่ต้องการแสวงหาความสุข ความพอใจ โดยปราศจากขอบเขตใด ๆ ทั้งสิ้น มนุษย์มีอิด (Id) คิดแต่มาแต่กำเนิด ที่ประกอบด้วยทุก ๆ สิ่ง que คิดแต่มาแต่กำเนิด รวมทั้งแรงขับตามสัญชาตญาณซึ่งฟรอยด์เน้นมากได้แก่ แรงขับทางเพศและแรงขับก้าวร้าว ระบบนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการทางชีววิทยา (Biological Processes) การเพิ่มแรงขับซึ่งไม่ว่าจะเกิดจากการเร้าจากภายในหรือภายนอกก็ตามทำให้อิดตกอยู่ในภาวะตึงเครียด ดังนั้นอิดจะหาทาง

ขจัดความเครียดออกไปทันทีเพื่อให้ร่างกายเกิดความสบายมีความพึงพอใจจิตใจจึงทำงานตามกฎของความพึงพอใจ (Pleasure Principle)

อีโก้ (Ego) คือ การรู้จักตนเองเมื่อทารกเริ่มโตก็เรียนรู้จักตัวเองรู้ว่าตัวเองคือใครเริ่มแยกตัวเองจากโลกภายนอกได้ อีโก้ พัฒนาขึ้นมาเพราะความจำเป็นที่ร่างกายต้องการการปฏิบัติที่เหมาะสมกับโลกภายนอก ดังนั้น จึงต้องพิจารณาถึงความจริงซึ่งเป็นบทบาทของอีโก้ กล่าวได้ว่าอีโก้ทำตามกฎของความเป็นจริง (Reality) โดยทดสอบสภาพความเป็นจริงของโลกภายนอก และจะชะลอเวลาที่ปลดปล่อยความตึงเครียด จนกระทั่งมีสถานการณ์แวดล้อมที่เหมาะสมเสียก่อน เช่น จะชะลอการตอบสนองแรงขับทางเพศจนกว่าจะค้นหา หรือมีโอกาสที่เหมาะสม

ซูเปอร์อีโก้ (Superego) คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติ ตามศีลธรรม ตามวัฒนธรรมอันดี ซูเปอร์อีโก้ เป็นตัวแทนของคุณค่าและคุณธรรมของสังคมภายในตัวบุคคล ซึ่งบิดามารดาและผู้ใหญ่ปลูกฝังให้กับเด็ก จะเป็นตัวที่ตัดสินว่า การกระทำนั้นถูกหรือผิดตามมาตรฐานของสังคม ในขณะที่อดคั้นหาความพึงพอใจ และอีโก้ทดสอบความเป็นจริง ซูเปอร์อีโก้ก็จะพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องเหมาะสม

ฟรอยด์ (Freud) เน้นว่า การทำงานของระบบทั้งสามนี้จะเกี่ยวข้องกันเสมอ นอกจากนี้ฟรอยด์ยังได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานทางจิต ซึ่งมาพร้อมกับชีวิตมนุษย์ ประกอบด้วย ความหิวกระหาย ความต้องการทางเพศ และแรงขับเพื่อสนองความต้องการ ทั้งสามประการที่ได้กล่าวมานี้ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ

การแบ่งประเภทบุคลิกภาพของคาร์ล จี. จุง (Carl G. Jung) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

ก. บุคคลประเภทที่มีลักษณะเด่น และชอบสังคม (Extrovert) ประเภทนี้จะเป็นบุคคลประเภทที่สร้างความเชื่อมั่นบนรากฐานของความเป็นจริงมีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนเพื่อรับสถานการณ์ใหม่ ๆ เป็นบุคคลที่เปิดเผยไม่ชอบเก็บตัว

ข. บุคคลประเภทเก็บตัว (Introvert) บุคคลประเภทนี้ เป็นบุคคลประเภทที่มีมาตรการ และกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เป็นคนที่เชื่อตัวเองและทุก ๆ อย่างที่กระทำมักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ เป็นบุคคลประเภทที่ผูกพันสิ่งต่าง ๆ กับตัวเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคม (สืบสาย บุญวิโรต, 2541 : 24)

ทฤษฎีส่วรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory)

สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 26-27) ได้รวบรวมทฤษฎีบุคลิกภาพของนักจิตวิทยา นักการศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีนี้มุ่งจุดสนใจว่าการเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวมแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี และได้รวบรวมทฤษฎีของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ก็คือ มาสโลว์ (Maslow) และ โรเจอร์ (Rogers)

มาสโลว์ (Maslow) เชื่อว่า มนุษย์มีแรงจูงใจ (Motivation) โดยทางธรรมชาติที่จะดำเนินในทางที่ดีงามในแทบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การอยากรู้อยากเห็น หรือการเข้าใจ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในสิ่งที่ดีงามไปสู่จุดที่สมบูรณ์

ทฤษฎีของโรเจอร์ (Rogers) เน้นการรับรู้ของบุคคลเป็นหลัก เด็กเล็กๆ ไม่สามารถที่จะรับรู้เกี่ยวกับตนเอง แต่เมื่อโตขึ้นอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาจะทำให้เด็กสามารถรับรู้และเข้าใจตนเองขึ้น โรเจอร์แบ่งบุคลิกภาพเป็น

ก. ออแกนิซึม (Organism) คือ จุลรวมของประสบการณ์ทั้งหมดไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับตัวเอง หรือที่เขาเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ข. เซลฟ (Self) เป็นส่วนหนึ่งของ Phenomenal Field คือ เป็นส่วนหนึ่งที่รวมความรู้สึกนึกคิดของบุคคลนั้น ไว้ทั้งหมด

ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social Determinants)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยาที่สำคัญที่ควรรู้จัก คือ แอดเลอร์ (Adler) และ ฟรอมม์ (Fromm)

แอดเลอร์ (Adler) เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมและไม่สามารถแยกมนุษย์ออกจากสังคมได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับสังคมตลอดเวลา มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะสร้างชีวิตให้สมบูรณ์เอาชนะปมด้อยของตนเอง

ฟรอมม์ (Fromm) เชื่อว่า มนุษย์ต้องการอิสรภาพ และการต้องการอิสรภาพนี้ทำให้มนุษย์ต้องแยกตัวเองออกจากธรรมชาติทำให้เกิดความว้าเหว่ เดียวดาย และมนุษย์ไม่ชอบความว้าเหว่ เดียวดายไม่ต้องการอยู่คนเดียว จึงทำให้มนุษย์ต้องหลีกหนีอิสรภาพ และการหลีกหนีอิสรภาพนี้เองที่ทำให้มนุษย์ต้องเผชิญกับการทำลายตัวเองลงทุกที ฟรอมม์ (Fromm) ได้เขียนหนังสือ Escape from Freedom ขึ้นเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 28-29)

บุคลิกภาพและตนเอง กระฉิกการ์ ฎุประเสริฐ (2528 : 511-513) กล่าวว่า บุคลิกภาพซึ่งเราสนใจมากที่สุด คือ ตัวเราเองซึ่งเรามองเห็นนี้ไม่ได้เป็นบุคลิกภาพของเราเอง เพราะบุคลิกภาพนี้เป็นสิ่งซึ่งเราไม่สามารถจะจับหรือเห็นได้ ส่วนสิ่งต่างๆ ซึ่งเราสามารถจะจับหรือเห็นได้นั้น คือ ตัวเราเอง และมนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้เกี่ยวกับตัวเองในลักษณะต่างๆ ดังนี้

ก. รับรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าเป็นหน่วย ๆ หนึ่ง มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความภูมิใจในตัวเองเกี่ยวกับความสำเร็จและดำเนินตัวเองในเรื่องความล้มเหลวของตน แหล่งของการรู้จักตัวเองแหล่งหนึ่งก็คือ ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองในเรื่องการควบคุมตน

ข. การรับรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าเป็นสิ่งต่อเนื่อง ถ้ามองในแง่บุคลกลภายนอก ก็จะเห็นว่า นาย ก. นี้เป็นบุคคลคนเดียวกับกับนาย ก. เมื่อวานนี้ แต่ถ้ามองในแง่ของนาย ก. เอง นาย ก. อาจจะมีคามเห็นว่า การที่เขาเป็นนาย ก. อยู่ได้ ก็เนื่องจากเขาจำได้ว่าเขาเองเป็นคนอย่างไรเมื่อวานนี้ เขารับรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าเป็นสิ่งต่อเนื่องนี้ สามารถที่จะทำให้มนุษย์นึกเห็นภาพการกระทำของตัวเองในอดีต และกระทำมาจนถึงในปัจจุบัน และจะต่อเนื่องไปถึงในอนาคต และจากการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าเป็นสิ่งต่อเนื่องนี้ทำให้ตัวเองเป็นวัตถุซึ่งมีสภาพถาวร เกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคล

ค. การรับรู้เกี่ยวกับตัวเองว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ในขณะที่บุคลิกภาพมีส่วนใหญ่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และเกี่ยวกับสังคม การรับรู้เกี่ยวกับตัวเองก็จะได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากบุคคลอื่น คือ จากการยอมรับหรือจากการไม่ยอมรับของผู้อื่น ถึงแม้ในบางครั้งเราจะมีกรปฏิเสธไม่ยอมรับ เพื่อเป็นการป้องกันตัวเองถึงสิ่งที่คนอื่นเห็นเราก็ตามการที่บุคคลมีจิตใจที่เข้มแข็งและสมบูรณ์ดีจะทำให้บุคคลนั้นยอมรับการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองตามสภาพความจริงซึ่งคนอื่นมีความรู้สึกต่อตน

ง. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และมีจุดหมายปลายทาง

สืบสาย บุญวีรบุตร (2541 : 34) ได้รวบรวมความหมายและทฤษฎีของนักจิตวิทยา จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยเป็นทฤษฎีหนึ่งในกลุ่มของทฤษฎีบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาตั้งทฤษฎีบุคลิกภาพโดยพยายามที่จะจัดแบ่งบุคลิกภาพออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น เครทซ์เมอร์ (Kretschmer) และเชลดอน (Sheldon) ได้แบ่งบุคลิกภาพเป็นประเภท ๆ โดยนำไปสัมพันธ์กับลักษณะทางร่างกาย (Somatotypes) ทั้งทฤษฎีของ เครทซ์เมอร์ และ เชลดอน มีลักษณะการแบ่งที่คล้ายกันมาก ต่างกันตรงที่เชลดอนใช้คนปกติเป็นกลุ่มตัวอย่าง ไม่ใช่ผู้ป่วยทางจิตเหมือนทฤษฎีของเครทซ์เมอร์ (Kretschmer) ที่แบ่งผู้ป่วยตามลักษณะร่างกาย ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พิคนิก (Pyknic) คือ บุคคลที่มีรูปร่างลักษณะอ้วน เตี้ย แขนขาสั้น มีแนวโน้มเป็นคนที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา บางครั้งครื้นเครง บางครั้งเศร้าสร้อย ซึ่งลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์เช่นนี้เป็นลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตประเภทคลั่งเศร้า (Manic - Depressive)

2. เอสเทนิค (Asthenic) คือ บุคคลที่มีรูปร่างลักษณะผอมสูง แขนยาว มีแนวโน้มเป็นคนเก็บตัว สงบเยือกเย็น คิดมาก บางครั้งซึม อึดอาด และเฉื่อยชา

3. เอีทีลิติก (Athletic) คือ บุคคลที่มีรูปร่างลักษณะระหว่าง 2 ชนิดดังกล่าว คนพวกนี้รูปร่างเต็มด้วยกล้ามเนื้อ เป็นคนที่มีพลัง กระตือรือร้น ก้าวร้าว และสดใสรวดเร็ว

เครทซ์เมอร์ (Kretschmer) เชื่อว่าฮอว์โมนเป็นสาเหตุของลักษณะทั้ง 2 อย่าง คือ ลักษณะรูปร่างและลักษณะบุคลิกภาพ แต่ทฤษฎีของเขาไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะวิจารณ์ถึงสิ่งที่เป็นไปได้ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นสิ่งที่ยากลำบากที่จะจัดแบ่งบุคคลทั้งโลกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะรูปร่างที่เขาอธิบาย ประการที่สองก็คือปรากฏว่ามีคนที่มีรูปร่างแบบ Pyknic จำนวนมากที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ Asthenic และคนที่มีรูปร่างแบบ Asthenic มีบุคลิกภาพแบบ Pyknic หรือแบบ Athletic

จากทฤษฎีของเครทซ์เมอร์ (Kretschmer) และเชลดอน (Sheldon) ทำให้ทราบว่า ลักษณะรูปร่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยที่แสดงออก ซึ่งทำให้บุคลิกภาพโดยส่วนรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ (กรณีการ ฎุประเสริฐ และคณะ, 2528:511-513)

ความวิตกกังวล (Anxiety)

สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 71) ได้รวบรวมความหมายของบุคลิกภาพความวิตกกังวล ดังนี้ ความวิตกกังวล มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “to Press Tight” หรือ “to Stangle” หมายถึง กดให้แน่น รัคให้แน่น และมาจากภาษาลาตินว่า “Anxious” หมายถึง ความคับแค้น หรือ บีบรัด ความวิตกกังวลมีความหมายที่หลากหลาย ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ความวิตกกังวล เป็นลักษณะอย่างหนึ่งทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่บุคคลถูกคุกคามสภาพความเป็นอยู่ที่ดีไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกายหรือจิตใจก็ตาม สถานการณ์นั้นทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวล ความคับข้องใจ และความขัดแย้ง ความวิตกกังวลจึงเป็นอารมณ์ที่ไม่มีความสุข ซึ่งมีลักษณะคล้ายความหวาดหวั่นและความกลัว

ความวิตกกังวลมีความสำคัญต่อการแข่งขันกีฬามาก มีอิทธิพลต่อตัวนักกีฬาเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของความวิตกกังวล ความวิตกกังวลที่อยู่ในระดับต่ำทำให้นักกีฬาคิดตัว เรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ดี หากมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับกลาง การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้น้อยลง แต่ยังสามารถรับรู้เข้าใจความเกี่ยวเนื่องของเหตุการณ์ได้ ความวิตกกังวลในระดับสูงและระดับรุนแรงเป็นผลเสียต่อตัวนักกีฬาเอง เพราะนักกีฬาจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้น้อย ไม่รับรู้เข้าใจเหตุการณ์ต่อเนื่องไปจนถึงไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ การจัดการกับระดับความ

วิตกกังวลของนักกีฬาต้องอาศัยเทคนิคหลาย ๆ ประการ ทั้งจากสถานการณ์การฝึกซ้อม การจูงใจ นักกีฬาตามความเหมาะสมของนักกีฬาแต่ละคน การสร้างความคิดที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการ แข่งขัน การตั้งเป้าหมายในความสำเร็จ การฝึกการควบคุมความวิตกกังวล ผู้ฝึกสอนต้องควบคุม ระดับความวิตกกังวลของตนเองมิให้เกิดผลกระทบต่อนักกีฬา ความวิตกกังวลทางการกีฬา นั้น มีสาเหตุหลายประการซึ่งอาจเกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ในการแข่งขัน ความเชื่อในความวิตกกังวล ความสำคัญของสถานการณ์การแข่งขัน ความกดดันใน การแบกรับภาระความสำคัญของตนเอง ความไม่พร้อมของร่างกายและสภาพแวดล้อมของการแข่ง ขัน เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดความวิตกกังวล และส่งผลกระทบต่อนักกีฬามาก ซึ่งหากนักกีฬา ได้เรียนรู้ทักษะวิธีการทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะควบคุมความวิตกกังวลแล้ว จะบังเกิดผลดีต่อ การแสดงความสามารถของนักกีฬาอย่างยิ่ง

ผู้ฝึกสอนกีฬาและครูพลศึกษาควรจะต้องศึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักจิตวิทยา การกีฬา ในเรื่องของความวิตกกังวลในตัวนักกีฬา ซึ่งจะเป็นความวิตกกังวลตามลักษณะนิสัย (Character Anxiety) หรือ ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ (Situation Anxiety) เพื่อจะนำข้อมูล มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคจิตวิทยาการกีฬา เพื่อลดหรือเพิ่มความ วิตกกังวล หรือแรงจูงใจควรได้นำมาฝึกปฏิบัติ ควบคู่กันกับการฝึกทักษะกีฬาเพื่อสร้างความคุ้นเคย ในการควบคุมความเครียด ความวิตกกังวล โดยเฉพาะการเล่นกีฬาประเภททีม เพราะการเล่น ประเภททีมต้องมีสมาธิในการเล่นที่ดี หากภายในทีมมีนักกีฬาที่มีความวิตกกังวลสูงก็จะทำให้ ระบบการเล่นทีมไม่ประสบความสำเร็จ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2541 : 95)

ความวิตกกังวลเป็นความรู้สึกที่เราเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นเอง ด้วยการรับรู้สถานการณ์ ต่าง ๆ การรับรู้ถึงสถานการณ์นี้สร้างปัญหาให้กับตัวเองเสมอ และเพื่อนร่วมทีม จึงทำให้เกิดความ วิตกกังวลทางการกีฬา มีหลายประการดังต่อไปนี้ (ศิลาปชัย สุวรรณธาดา, 2532 : 72-73 และ สมบัติ กาญจนกิจ, 2536 : 83)

1. การขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ความจริงแล้วสถานการณ์การแข่งขัน อาจไม่ได้ก่อให้เกิดความวิตกกังวล แต่การคิดว่าตนเองจะแสดงความสามารถต่ำได้รับความพ่ายแพ้ ต่างหากที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล การคิดในทางที่ไม่ดีเกี่ยวกับความสามารถของตนเองนี้จะ บิดเบือนสถานการณ์ที่กำลังจะเผชิญอยู่
2. การเชื่อในความวิตกกังวล และคิดว่าตนเองจะต้องมีความวิตกกังวลเป็นอีกสาเหตุหนึ่ง นักกีฬาบางคนรู้สึกว่าตนเองไม่กระตือรือร้น และพร้อมที่จะแข่งขัน จนกว่าจะรับรู้ถึงความ วิตกกังวลที่เกิดขึ้นทางร่างกายและจิตใจ

3. ความสามารถที่แสดงออกในการแข่งขันที่ผ่านมาต่ำกว่ามาตรฐานของตนเอง มีความรู้สึกกังวลว่าเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นอีกในการแข่งขันครั้งต่อไป ถ้านักกีฬาย้อนกลับไปคิดถึง ความผิดหวังหรือพ่ายแพ้ที่เกิดขึ้นครั้งที่แล้ว และรู้สึกกังวลเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นอีกก็จะทำให้นักกีฬาผู้นั้นรู้สึกวิตกกังวลมากขึ้น

4. การเชื่อว่าคุณค่าของตนเองขึ้นอยู่กับการแข่งขัน ความคิดนี้จะก่อให้เกิดความวิตกกังวลอย่างสูง ความสำคัญของสถานการณ์แข่งขันอาจจะบั่นทอนหรือทำลายการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ดังนั้นในการแข่งขันที่มีความสำคัญ เช่น การแข่งขันเพื่อประเทศชาติ นักกีฬาก็มีความวิตกกังวลสูงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้การแสดงความสามารถต่ำกว่าที่คาดหวัง

5. ความพร้อมของร่างกายของนักกีฬา เช่น มีสมรรถภาพทางร่างกายต่ำ ไม่สมบูรณ์ อ่อนแอ มีการบาดเจ็บที่ยังรักษาไม่หายเป็นบาดเจ็บเรื้อรัง ซึ่งมีผลต่อการเล่นกีฬา สาเหตุเหล่านี้ทำให้เกิดความวิตกกังวล

6. สภาพสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ให้นักกีฬาเกิดความวิตกกังวล เช่น คนดูในสนาม สภาพของสนามดีเกินไป หรือไม่มีความปลอดภัยในการเล่น หรืออุปกรณ์การแข่งขัน ไม่คุ้นเคยในการแข่งขัน ดังนั้นในสภาพแบบนี้ นักกีฬาจะมีความวิตกกังวลภายในจิตใจ ซึ่งมีผลต่อการแข่งขันได้

ฟรอยด์ (Freud) ได้แบ่งความวิตกกังวลออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. ความวิตกกังวลที่มีเป้าหมาย (Objective Anxiety) หมายถึง ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเห็นเหตุการณ์ที่จะเป็นอันตรายกับตนคล้ายกับความกลัว

2. ความวิตกกังวลแบบประสาท (Neurotic Anxiety) หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจสำนึกของบุคคล ซึ่งมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ดังนั้น ความวิตกกังวลชนิดนี้ จึงมักไม่สามารถบอกได้ว่ามีสาเหตุมาจากอะไรผิดจากความวิตกกังวลแบบมีเป้าหมาย ที่สามารถบอกที่มาได้

ฟรอยด์ (Freud 1970 : 481) ให้ความหมายของความวิตกกังวล หมายถึง สภาพะของ ความเครียดที่เกิดจากแรงขับ คล้ายความหิวหรือความรู้สึกทางเพศ แต่ต่างกันตรงที่สภาวะดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากสภาพร่างกายภายใน แต่มีสาเหตุดั้งเดิมมาจากภายนอก เมื่อความวิตกกังวลถูกเร้าให้เกิดขึ้น จะสร้างแรงจูงใจบุคคล ต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อลดสภาวะดังกล่าวความวิตกกังวล มีความหมายหลายลักษณะตามแนวคิดและหลักการแหล่งทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่ง (สืบสาย บุญวิบุต, 2541 : 26-27, สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 28) ได้รวบรวมความหมายของ “ความวิตกกังวล” ไว้ดังนี้

บัคเคอร์ (Bakker, 1982) กล่าวว่าความวิตกกังวล หมายถึง ลักษณะของอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์มากระทบได้อธิบายอาการ ดังนี้

1. อาการทางประสาท มักใช้คู่กับคำว่า “วิตกกังวล” เกือบทุกคนมีอาการทางประสาทในเวลาใดเวลาหนึ่ง อาการประสาทสามารถรับรู้ได้ในความรุนแรงที่มีหลายระดับ

2. อาการความตึงเครียด เป็นอีกคำหนึ่งที่ใช้อธิบายซึ่งตามปกติจะเป็นความวิตกกังวลในระดับต่ำ ซึ่งจะเป็นได้ในรูปของความรับรู้ไว้

3. อาการความกลัว เป็นระดับของความวิตกกังวลที่สูงขึ้น และจะมีผลอย่างรุนแรงต่อความสามารถในการเล่นกีฬา ความวิตกกังวลอาจเกิดจาก

3.1 ความวิตกกังวลจากจิตไร้สำนึก ซึ่งเป็นความวิตกกังวลที่บุคคลไม่รู้

3.2 ความวิตกกังวลที่เกิดได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นความวิตกกังวลที่รุนแรงอันอาจสังเกตเห็นได้ และความวิตกกังวลนี้อาจย้อนกลับมาใหม่ได้อีก

4. อาการเสียขวัญ เป็นความวิตกกังวลที่รุนแรงที่สุด ดังนั้น ไม่ควรให้เกิดการเสียขวัญขึ้นในหมู่นักกีฬา การเสียขวัญทำให้ทีมประสบความล้มเหลวได้ง่าย ถ้าความวิตกกังวลมีความรุนแรงจะทำให้บุคคลไม่สามารถควบคุมตัวเองได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

มอร์เรอร์ (Mowrer, 1963 : 264-265) กล่าวถึงความวิตกกังวล คือ อารมณ์ซึ่งคล้ายกับเมื่อเวลาารู้สึกหิวหรือกระหาย ทำให้ไม่สบายใจ จึงต้องการกำจัดสภาพดังกล่าวให้หมดไป นอกจากนี้ยังเป็นตัวการที่ผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรมบางอย่าง และอาจถือว่าเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งซึ่งคล้ายกับที่ฮอลล์ และลินเซย์ (Hall & Lindzey, 1970 : 44) ได้อธิบายถึงความวิตกกังวลตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) ถึงแม้ความวิตกกังวลจะมีภาวะความตึงเครียดเป็นแรงขับ คล้ายความหิว หรือความรู้สึกทางเพศ แต่ต่างกันตรงที่สภาวะดังกล่าวไม่ได้เกิดจากสภาพร่างกายภายในหากแต่มีสาเหตุดั้งเดิมมาจากภายนอก เมื่อความวิตกกังวลถูกเร้าให้เกิดขึ้นจะสร้างแรงจูงใจให้บุคคลต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อลดสภาวะดังกล่าว

ฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเกิดขึ้นเพราะมนุษย์ต้องการความมั่นคงปลอดภัยขณะที่มีสิ่งอื่นมาข่มขู่ไม่ว่าสิ่งที่มาข่มขู่นั้นจะมีจริงหรือเกิดจากการจินตนาการขึ้นเอง ความวิตกกังวลจะลดประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของบุคคลลงอย่างมากมาย และมักจะรบกวนสัมพันธภาพที่บุคคลนั้นมีกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความสับสนยุ่งเหยิงในความคิดอีกด้วย ความวิตกกังวลมีความรุนแรงหลายระดับ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของสิ่งที่มาก่อให้เกิดความวิตกกังวลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของผู้ นั้น ความวิตกกังวลที่มีความรุนแรงน้อย อาจทำให้บุคคลเรียนรู้ได้มากกว่าสภาวะที่บุคคลมีความวิตกกังวล รุนแรงมาก (Hall & Lindzey, 1970 : 142-143) คนปกติมักจะมีความวิตกกังวลซึ่งเป็น

อารมณ์ที่เหมือน ๆ กัน บางคนวิตกกังวลโดยมีเหตุผล บางคนวิตกกังวลโดยปราศจากเหตุผล แต่ถ้าบุคคลใดมีความหวาดกลัววิตกกังวลแบบไม่มีเหตุผลและมีอาการมาก ๆ จะทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงานและสุขภาพจิตเสียได้ (Swift, 1969 : 344) (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2541 : 24 และ สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 71-75) กล่าวถึง

โบว์แมน (Boughman, 1966 : 72) มีความเห็นสอดคล้องกับนักจิตวิทยาที่กล่าวข้างต้น เขาเห็นด้วยกับความเชื่อของฟรอยด์ที่ว่า บุคลิกภาพของคนส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความวิตกกังวล เพราะความวิตกกังวลเป็นตัวเร้าให้คนใช้กลวิธานป้องกันตัว (Defense Mechanism) อันเป็นผลก่อให้เกิดเป็นโครงสร้างทางบุคลิกภาพของแต่ละคน นอกจากนี้ยังสรุปสาระของความวิตกกังวลว่ามีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความวิตกกังวล เป็นสภาพทางอารมณ์ ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด ความกระวนกระวายใจ ไม่สบายใจ มีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย สภาวะเช่นนี้เป็นสภาพการณ์ที่บุคคลต้องการหลีกเลี่ยง หรือขจัดให้หมดไป

2. ความวิตกกังวลมีลักษณะคล้ายความกลัว แต่เป็นความกลัวที่เลื่อนลง ไม่มีสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความกลัวปรากฏให้เห็น หรือไม่อาจบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดความกลัว

3. ความวิตกกังวลถือเป็นแรงขับ (Drive) ที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ (Motivation) คือ เป็นตัวกระตุ้น หรือบังคับให้บุคคลแสดงหรือไม่แสดงกิริยาอาการ

อิงลิช (English, 1958 : 35) ได้ให้ความหมายของความวิตกกังวลสรุปเป็น ข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ความวิตกกังวล เป็นสภาวะของความไม่สบายใจ อันเนื่องมาจากความปรารถนาอันแรงกล้า และแรงขับ ไม่อาจไปถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ หรือ

2. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกังวลอันว่าวันสัปดาห์ข้างหน้าอาจมีสิ่งที่ไม่สบายใจเกิดขึ้นในอนาคต หรือ

3. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกลัวต่อเนื่อง ซึ่งอาจสังเกตเห็นได้ แต่อยู่ในระดับต่ำ หรือ

4. ความวิตกกังวล หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองถูกข่มขู่ ซึ่งเป็นการขู่เชิงจิต ที่น่ากลัว โดยบุคคลนั้นไม่อาจบอกได้ว่า สิ่งที่เขาารู้สึกว่ามาขู่เข็ญนั้นคืออะไร

ทฤษฎีความวิตกกังวล (Theory of anxiety)

สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 76) ได้รวบรวมทฤษฎีและความหมายความวิตกกังวลของนักจิตวิทยา ดังนี้

การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความวิตกกังวล นักจิตวิทยาให้คำจำกัดความหรือความหมายและอธิบายการเกิดความวิตกกังวลในลักษณะต่างกันไป พอสรุปได้ 2 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า ระดับของความวิตกกังวลจะเป็นสัดส่วนกับระดับความสามารถ ถ้านักกีฬามีความวิตกกังวลต่ำจะมีความสามารถต่ำ ถ้านักกีฬามีความวิตกกังวลสูงก็จะมีความสามารถสูง ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของนักกีฬาอย่างแท้จริง ดังนั้นถ้ามี สิ่งเร้าใจ แรงกระตุ้นมากเกินไป จะทำให้ผลการแสดงความสามารถลดลง

2. ทฤษฎีอักษรยูคว่ำ (Inverted -U-Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า ความวิตกกังวลถ้ามีระดับต่ำหรือสูงเกินไปจะทำให้มีความสามารถต่ำ แต่ถ้ามีระดับความวิตกกังวลเหมาะสม จะทำให้ความสามารถสูง ทฤษฎีนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และใช้อธิบายได้ในการเล่นกีฬาเกือบทุกประเภท

ฮอลล์ และลินเซย์ (Hall and Lindzey, 1970 : 44) ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) ไว้ว่า ความวิตกกังวล หมายถึง สภาวะของความตึงเครียดเป็นแรงขับ (Drive) คล้ายความหิว หรือความรู้สึกทางเพศ แต่ต่างกันตรงที่สภาวะดังกล่าวไม่ได้เกิดจากสภาพร่างกายภายใน หากแต่มีสาเหตุดั้งเดิมมาจากภายนอก เมื่อความวิตกกังวลถูกเร้าให้เกิดขึ้นจะสร้างแรงจูงใจบุคคลต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อลดสภาวะดังกล่าว ความวิตกกังวล คือ อารมณ์แต่เป็นอารมณ์ซึ่งคล้ายกับเมื่อเรามีความหิวกระหาย เป็นสภาพตึงเครียดหรือเป็นสภาพที่คนเรารู้สึกไม่สบายใจซึ่งต้องกำจัดให้หมด นอกจากนั้นยังเป็นตัวการที่ผลักดันให้คนเรากระทำพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งในแง่นี้อาจถือได้ว่าเป็นแรงจูงใจ

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1962 : 173-174) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นสภาพคล้ายกับความกลัว และมีความสัมพันธ์กับความกลัวอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในด้านการจูงใจ ทั้งนี้เนื่องจากความวิตกกังวลเป็นสภาพที่บุคคลรู้สึกกระวนกระวายใจ เป็นความกลัวซึ่งต่างจากความกลัวธรรมดา กล่าวคือ ความกลัวธรรมดานั้นมีวัตถุหรือสิ่งที่ทำให้กลัวปรากฏเป็นรูปร่างให้เห็น ดังนั้นจึงอาจพูดได้ว่า ความวิตกกังวลเป็นความกลัวที่เลือนลางไม่แจ่มชัด แต่คล้ายกับความกลัวในแง่ที่ว่า เป็นสภาพที่ทำให้บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ เกิดความตึงเครียด สภาพเหล่านี้บุคคลต้องการหลีกเลี่ยง นอกจากนี้อาจถือได้ว่าความวิตกกังวลเป็นแรงขับอย่างหนึ่งด้วย ซึ่งพยายามจำแนกความกลัวและความวิตกกังวลออกจากกัน โดยกล่าวว่า ความกลัวเป็นอารมณ์ทำให้เกิดอันตราย ขณะที่อันตรายเพิ่มขึ้นความกลัวจะเพิ่มขึ้น โดยรู้ว่ากลัวอะไร แต่ความวิตกกังวลเป็นสภาพที่ยากจะบอกได้ว่ากลัวอะไร

เลวิต (Levitt, 1967 : 13-15, 154-156) ได้แบ่งความวิตกกังวลออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ความวิตกกังวลในสถานการณ์นั้น ๆ (State Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับบุคคลในบางสถานการณ์เท่านั้น ความเข้มของความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับความเข้มของสิ่งเร้าด้วย แต่จะเป็นในช่วงเวลาอันสั้น และในสถานการณ์นั้น โดยเฉพาะ
- 2) ความวิตกกังวลเป็นลักษณะคงที่ในตัวบุคคล (Trait Anxiety) ความวิตกกังวลแบบนี้เกิดขึ้นในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ของบุคคลในทุก ๆ สถานการณ์ จะเกิดขึ้นกับบุคคลเป็นลักษณะประจำตัว ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ (Personality Trait) ซึ่งมักจะปรากฏขึ้นในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปโดยที่บุคคลมักไม่รู้ตัว

สปีลเบอร์เกอร์ (Spielberger, 1972 : 487-489) ได้แบ่งลักษณะความวิตกกังวลเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ความวิตกกังวลที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัว (Trait Anxiety) หรือ A-Trait คือ ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล เป็นลักษณะที่ค่อนข้างจะคงที่ และไม่ปรากฏออกมาในลักษณะของพฤติกรรมโดยตรง แต่จะเป็นตัวเสริม หรือตัวประกอบของความวิตกกังวลเฉพาะสถานการณ์ (A-State)
 - 2) ความวิตกกังวลที่มีลักษณะเฉพาะสถานการณ์ (Anxiety หรือ A-state) คือ ความวิตกกังวลซึ่งเกิดขึ้นในเวลาเฉพาะ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ หรือเกิดอันตรายมากระตุ้นและแสดงพฤติกรรมโต้ตอบที่สามารถสังเกตเห็นได้ในระยะเวลาช่วงที่ถูกระตุ้นนั้นเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกตึงเครียด หวาดหวั่น กระวนกระวาย ระบบการทำงานของประสาทอัตโนมัติตื่นตัวสูง ซึ่งความรุนแรงและระยะเวลาที่เกิดจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวและประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล
- ดังนั้น ถ้าพิจารณาอย่างละเอียดจะเห็นได้ว่า ประเภทของความวิตกกังวลของสปีลเบอร์เกอร์ (Spielberger กับ เลวิต (Levitt) จะเหมือนกัน

ลักษณะนิสัย (Characteristic)

สปีลสาย บุญวิโรบุตร (2541 : 26-27) ได้รวบรวมความหมายและทฤษฎีลักษณะนิสัยไว้ดังนี้

ลักษณะนิสัย หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลแตกต่างไปจากคนอื่น และเป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ ซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เป็นประจำ จนกลายเป็นนิสัยหรือแบบอัตโนมัติ พรรณี ช.เจนจิต (2530 : 71) ได้อธิบายถึงลักษณะนิสัยว่าเป็นคุณภาพเฉพาะตัวของพฤติกรรมหรือรูปแบบ โดยเฉพาะในการปรับตัวของบุคคล เมื่อมีความ

คับข้องใจ การแก้ปัญหา การแสดงความก้าวร้าว การเป็นคนเปิดเผยหรือเก็บตัว เป็นต้น ลักษณะนิสัยจะมีลักษณะผสมผสานกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่แต่ละคนมีต่อตนเองซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดดังกล่าวมี 2 ลักษณะ คือ

1. ความรู้สึกว่าตนเองคือใคร เป็นอย่างไร เปรียบเสมือนภาพสะท้อนของตนเอง ซึ่งมีตัวกำหนดคือการแสดงบทบาทของตนเอง การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ
2. ความรู้สึกที่เป็นสิ่งที่ผู้อื่นยึดถืออยากจะเป็นทั้งนี้ลักษณะนิสัยจะได้รับอิทธิพลจากความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่แต่ละคนมีต่อตัวเองนั่นเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้ต่างกับทฤษฎีการแบ่งประเภท คือ จะมุ่งอธิบายลักษณะบุคลิกภาพตามตำแหน่งในตาราง ซึ่งแทนแต่ละลักษณะนิสัย เป็นต้นว่า เราอาจจะกำหนดบุคคลใดลงใน ตารางของความฉลาด ขยันหมั่นเพียร ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพ หรืออาจกำหนดลงในตารางของอารมณ์อ่อนไหวว่าเป็นอีกลักษณะของบุคลิกภาพก็ได้ ซึ่งแต่ละตารางนี้เราเรียก Dimensions และอาจจะมีหลาย ๆ Dimensions ก็ได้ ที่จะทำให้ตารางนั้น ๆ มีประโยชน์ขึ้นมา

นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะหารายชื่อลักษณะนิสัยที่สั้น ๆ ซึ่งสามารถที่จะใช้ในการอธิบายอุปนิสัยของคนทั่ว ๆ ไป ในการที่จะทำให้รายชื่อลักษณะนิสัยที่สั้น ๆ ซึ่งจะใช้ความพยายามในการที่จะค้นหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยโดยการอาศัยวิธีการวิเคราะห์และยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ทั้งนี้เพราะว่าวิธีนี้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการที่จะทำให้เราทราบว่าลักษณะนิสัยนั้นรวมขึ้นเป็นบุคลิกภาพหรือเป็นบุคลิกภาพเอกเทศ น้อยเกินไป

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้ก็เช่นเดียวกันกับทฤษฎีแบบแบ่งประเภท คือ มีแนวโน้มที่จะนำเอาความนึกคิดผิด ๆ ที่เกิดขึ้นจากลักษณะนิสัยซึ่งแต่ละบุคคลมีอยู่ มากกว่าลักษณะนิสัยซึ่งมีบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวข้องกับสภาพทางวัฒนธรรมซึ่งทำให้ผู้นั้นทราบหรือรู้เกี่ยวกับตัวของเขานักจิตวิทยาในกลุ่มนี้คือ อัลพอร์ต (Allport) เขาได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ลักษณะสามัญ (Common Traits) คือ ลักษณะที่อาจนำมาเปรียบเทียบได้ในบุคคลทุกคน เป็นต้นว่า ความเชื่อทางศาสนา ค่านิยมสังคม เป็นต้น
2. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Deposition) คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้แต่ละคนมีบุคลิกภาพที่ต่างกันออกไป

ทฤษฎีอุปนิสัย (Trait Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นลักษณะค่อนข้างคงที่ เป็นอุปนิสัยในการกระทำ การมีพฤติกรรมซ้ำๆ สามารถสังเกตพฤติกรรมการตอบสนองของบุคคลนั้นได้หากเกิดสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายกับสถานการณ์เดิม เช่น นักกีฬาที่ก้าวร้าวก็มักจะแสดงความก้าวร้าว หรือใช้ความก้าวร้าวในกาตัดสินปัญหาเสมอ แม้ในสถานการณ์ที่ต่างกัน เช่น นักกีฬาเทนนิสที่ก้าวร้าว ก็มักจะแสดงความก้าวร้าวในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในการเสิร์ฟ การตีลูก หรือแม้แต่การตอบสนอง กับการขานคะแนนของกรรมการ นักจิตวิทยาที่เชื่อเรื่องนี้มีดังนี้ อัลพอร์ต (Allport) เรมอนด์ แคทเทล (Raymond Cattell) และฮานส์ ไอเซ็งค์ (Hans Eysenck) (อ้างถึงในสี่บสาย บุญวีริบุตร, 2541 : 26-28)

ฮานส์ ไอเซ็งค์ ได้จัดการแบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 3 ชนิด คือ ประสาท กิดมาก (Neuroticism) เก็บตัว – กล้าแสดงออก (Introversion – Extroversion) และวิตกกังวล (Psychoticism)

แคทเทลได้แบ่งบุคลิกภาพดาวออกเป็น 16 ประเภท ที่ถือว่าเป็นปัจจัยพฤติกรรมที่ 1 (First – Order Factors)

แบบพฤติกรรมที่ 1 ของแคทเทล 16

A =	อบอุ่น ชอบสังคม	ตรงข้ามกับ	ห่างเหิน เย็นชา
B =	จิตใจดี สดชื่น	ตรงข้ามกับ	ใจหมองเศร้า
C =	มีวุฒิภาวะที่ดี สงบ	ตรงข้ามกับ	เอาแต่อารมณ์ วุฒิภาวะไม่เหมาะสม
E =	ก้าวร้าว ชอบแข่งขัน	ตรงข้ามกับ	นินม่นวล เก็บตัว
F =	กระตือรือร้น	ตรงข้ามกับ	มุ่มม่น เอาจริงเอาจัง
G =	มีระเบียบ กฎเกณฑ์	ตรงข้ามกับ	ตามสบาย ชอบอิงผู้อื่น
H =	ชอบผจญภัย	ตรงข้ามกับ	ขี้อาย ช่อนตัว
I =	อารมณ์อ่อนไหว	ตรงข้ามกับ	อดทน เชื่อบนฐานความเป็นจริง
L =	จีระแวง อิจฉา	ตรงข้ามกับ	ยอมรับความจริง ปรับตัวเก่ง
M =	ฝันเฟื่อง	ตรงข้ามกับ	ลงมือปฏิบัติจริง
N =	ลึกลับ บอบบาง	ตรงข้ามกับ	ง่าย ๆ ไม่เสแสร้ง
O =	ระแวงไม่เชื่อใคร	ตรงข้ามกับ	เชื่อมั่น เชื่อตัวเอง
Q1 =	ยอมรับสิ่งใหม่	ตรงข้ามกับ	อนุรักษ์นิยม
Q2 =	เชื่อตนเอง	ตรงข้ามกับ	ติดกลุ่ม
Q3 =	ไม่ยอมถูกควบคุม	ตรงข้ามกับ	ยอมถูกควบคุม

Q4 = มั่นคง สบาย ตรงข้ามกับ ชอบเครียด ตกใจ

ในการศึกษาพฤติกรรมนักกีฬา เซอร์ แอชลีย์ และ จอย (Schurr, Ashley & Joy, 1977) ได้นำแบบทดสอบนี้ไปใช้กับนักกีฬา โดยลดแบบบุคลิกภาพ 16 ประเภท เป็น 4 ประเภท ที่ถือว่าเป็นปัจจัยพฤติกรรมที่ 2 กีฬาประเภททีม และบุคคล กีฬามีการปะทะตัวโดยตรง และกีฬาที่ใช้เวลาการแข่งขันระยะสั้น – ยาว โดยผลการวิจัย ดังนี้

ความวิตกกังวล (สูง และ ต่ำ)	CHLOQ ₃ Q ₄
เก็บตัว และ กล้าแสดงออก	A E F S Q ₄
อดทนทางใจ และ ใจไม่สู้	A C E F I M N
อิสระ และ ชอบอิงผู้อื่น	A E G M Q ₂

นักกีฬาประเภททีมมีการปะทะโดยตรง บุคลิกภาพจากกลุ่มที่ไม่ใช่ นักกีฬา กล่าวคือ นักกีฬามีบุคลิกภาพที่อิสระ กล้าแสดงออกมากกว่านักกีฬาที่เล่นกีฬาประเภทไม่ปะทะตัวโดยตรง มีความวิตกกังวลน้อย และเป็นอิสระน้อยกว่าผู้ที่ไม่ใช่ นักกีฬา นักกีฬาประเภททีม มีความวิตกกังวลมากกว่า เป็นอิสระและเป็นนักกีฬาเอ็กโทรเวอร์มากกว่าเช่นกัน

จากทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจอย่างมากในการที่จะพยายามอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการกีฬาและบุคลิกภาพ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพทำให้เกิดความสามารถหรือความสามารถทำให้เกิดบุคลิกภาพ เมื่อเป็นนักกีฬาแล้ว แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาคัดเลือกนักกีฬาจากลักษณะทางร่างกาย ยังมีการนำไปใช้จนถึงปัจจุบัน (สืบสาย บุญวิโรตตร, 2541 : 27)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation)

สืบสาย บุญวิโรตตร (2541 : 52) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญกับแรงจูงใจ ในการฝึกนักกีฬา หรือแข่งขันเพื่อที่จะส่งเสริมให้นักกีฬา ได้มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬา และประสบความสำเร็จในอนาคต ทั้งได้รวบรวมตามทฤษฎีของนักจิตวิทยาการศึกษาที่ได้ค้นคว้าและสรุปแนวคิด ทฤษฎีของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) หมายถึง แรงขับหรือสิ่งเร้าใจที่ทำให้บุคคลมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะไปถึงเป้าหมาย หรือลักษณะนิสัยในการที่เผชิญหน้าหรือถอยหนีในการแข่งขัน รวมทั้งความมุ่งมั่นเพื่อความเป็นเลิศ หรือสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) หมายถึง ความตั้งใจและกำกับทิศทางพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะถอยหนี หรือเผชิญหน้าต่อสถานการณ์ต่างๆ และความตั้งใจที่จะประพฤติหรือพยายามที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สืบสาย บุญวิโรตตร, 2541 : 100)

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1964) กล่าวว่าไว้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในแง่ของการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น หมายถึง เป้าหมายที่จะพยายามกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ให้ถึงระดับมาตรฐานที่ตนเองวางไว้ ซึ่งเชื่อว่าบุคคลใดมีแรงจูงใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จอยู่ในระดับสูง แรงจูงใจจะกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมออกมาทางความคิด และการกระทำ และบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ จะแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏอย่างชัดเจนในรูปแบบของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความทะเยอทะยาน มีการแข่งขัน และมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น สำหรับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักมีพฤติกรรมค่อนข้างจะตรงกันข้าม (สืบสาย บุญวิรุบุตร, 2542 : 59, สมบัติ กาญจนกิจ, 2541 : 104-105)

เฮอร์แมน (Hermans, 1970) ได้ให้ความหมายโดยสรุป ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. มีความทะเยอทะยานสูง
2. มีความคาดหวังอย่างมาก
3. มีความพยายามที่จะไปสู่สังคมที่สูงขึ้น
4. มีความอดทนในการทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน
5. มีความรู้สึกกว่าเวลามีค่า ควรทำสิ่งต่าง ๆ ให้ทันเวลา
6. มีความคิดถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
7. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถในอันดับแรก
8. พยายามทำงานของตนให้ได้ดี และให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
9. พยายามปฏิบัติงานให้คืออยู่เสมอ

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory)

มีทฤษฎีเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์และแอตคินสัน (McClelland and Atkinson) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของคนก็คือ แรงจูงใจที่ต้องการสู่สู่ความสำเร็จหรือลดหย่อนความล้มเหลว

แมคเคลแลนด์และแอตคินสัน (McClelland & Atkinson) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจสู่ความสำเร็จนี้ระหว่าง ค.ศ. 1950-1970 ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในเรื่องของจิตวิทยา ซึ่งเขาได้ใช้การคำนวณทางคณิตศาสตร์มาอธิบายความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่ง

แมคคลีแลนด์ได้เสนอปัจจัย 2 ประการ ที่จะบ่งชี้ความต้องการความสำเร็จของนักกีฬา ปัจจัยนั้น ได้แก่ (1) สิ่งจูงใจสู่ความสำเร็จ (Motive to Achieve Success หรือตัวย่อ Ms) (2) สิ่งจูงใจหลบหนีความล้มเหลว (Motive to Avoid Failure หรือตัวย่อ Maf)

ทฤษฎีแรงจูงใจสัมฤทธิ์ผลนี้ แมคคลีแลนด์ และแอทกินสัน (McClelland & Atkinson) ได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีนี้ ซึ่งพยายามอธิบายถึงความต้องการที่จะทำงานมุ่งสู่ความสำเร็จ หรือเพื่อความ เป็นเลิศในสภาพการที่มีการแข่งขัน

แมคคลีแลนด์ (McClelland) ได้อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการความสำเร็จในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งมีปัจจัยบ่งชี้ก็คือ ความสำเร็จ ซึ่งเขาอธิบายลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จสูง (High Achievers) ได้แก่

1. มีความกล้าเสี่ยงพอประมาณ (Moderate Risk) คนที่ประสบความสำเร็จสูงต้องมีการ กล้าเสี่ยงพอประมาณเพื่อให้ได้ผลตอบแทนความสำเร็จและโอกาสของความสำเร็จด้วย
2. มีข้อมูลข่าวสารทันต่อสถานการณ์ (Immediate Feed Back) นอกจากจะมีการกล้าเสี่ยง พอประมาณบุคคลจะต้องเลือก หรือสรรหาข้อมูลย้อนกลับทันต่อเหตุการณ์ทันทีทันใด เพื่อจะ ประเมินค่าสิ่งที่ตนกระทำและพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงสู่ความสำเร็จ
3. การประสบความสำเร็จในงาน (Accomplishment) การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ ขั้นสูงสุดจะต้องมีประสบการณ์ความสำเร็จในงานหรือการแสดงออกมีความพึงพอใจและมีความ ต้องการสำเร็จในงานมากกว่า สิ้นจ้างรางวัลและค่าตอบแทน
4. มีความหมกมุ่นในงาน (Preoccupation With Task) บุคคลที่ประสบความสำเร็จสูงย่อม มีนิสัยที่หมกมุ่นกับงานกล่าวคือเมื่อเริ่มทำงานแล้วจะสานต่อจนกระทั่งสำเร็จไม่กระทำการครึ่ง ๆ กลาง ๆ และแรงจูงใจภายนอกเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (Cox, 1990) (สืบสาย บุญวีริบุตร, 2541 : 59)

$$n \text{ Ach} = (\text{Ms-Maf}) (\text{Is} \times \text{Ps}) + \text{Mext}$$

$$n \text{ Ach} = \text{แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์}$$

$$\text{Ms} = \text{แรงจูงใจที่จะสู่สู่ความสำเร็จ}$$

$$\text{Maf} = \text{แรงจูงใจหนีจากความล้มเหลว}$$

$$\text{Ps} = \text{ความเป็นไปได้ที่จะประสบผลสำเร็จ}$$

$$\text{Is} = \text{สิ่งเร้าใจจากความสัมฤทธิ์ (Is = 1 - Ps)}$$

$$\text{Mext} = \text{สิ่งเร้าใจจากความสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จ}$$

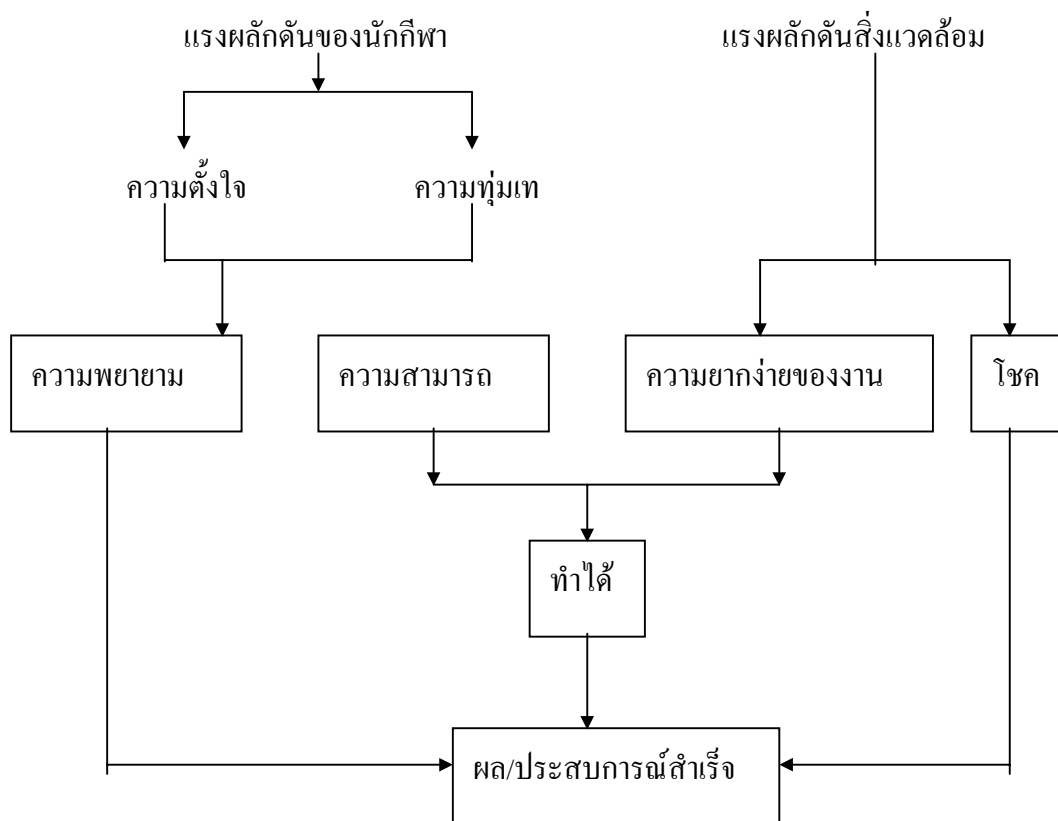
จากสูตรนี้หมายความว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากความต้องการที่จะ สู่สู่ความสำเร็จ ลบด้วย ความต้องการที่จะหนีความล้มเหลว ซึ่งจะเพิ่มได้ด้วยแรงจูงใจภายนอก และความเป็นไปได้ที่จะสำเร็จ นั่นคือความเป็นไปได้ของผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจภายนอกมีผลต่อ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬา ดังนั้น ในสถานการณ์การแข่งขัน หากนักกีฬามีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จต่ำ เห็นว่าเป็นกิจกรรมไม่ท้าทายความสามารถ แรงจูงใจที่จะเล่นจนเต็มความสามารถก็จะลดลง แต่ในทางตรงข้ามถ้านักกีฬาที่ต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูง เห็นว่ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ ก็จะเกิดความต้องการที่จะแข่งขันและจะพยายามจนเต็มความสามารถจะทำให้เกิดพฤติกรรมกล้าเสี่ยง (Risk – Taking Behavior) และการคาดหวังผล (Performance Expectation) จากการแข่งขันกีฬา (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2541 : 60 - 61)

ทฤษฎีนี้ เป็นทฤษฎีแรกเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่อธิบายโดยรวมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของแรงจูงใจชนิดนี้ได้ดีแต่พบว่าเมื่อนำมาใช้จริงไม่สามารถกำหนดแรงจูงใจออกเป็นตัวเลขได้ซึ่งเป็นการอธิบายหลักการเหตุผลของแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเริ่มต้นการศึกษาวิจัยในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ โรงงานอุตสาหกรรมและการกีฬา

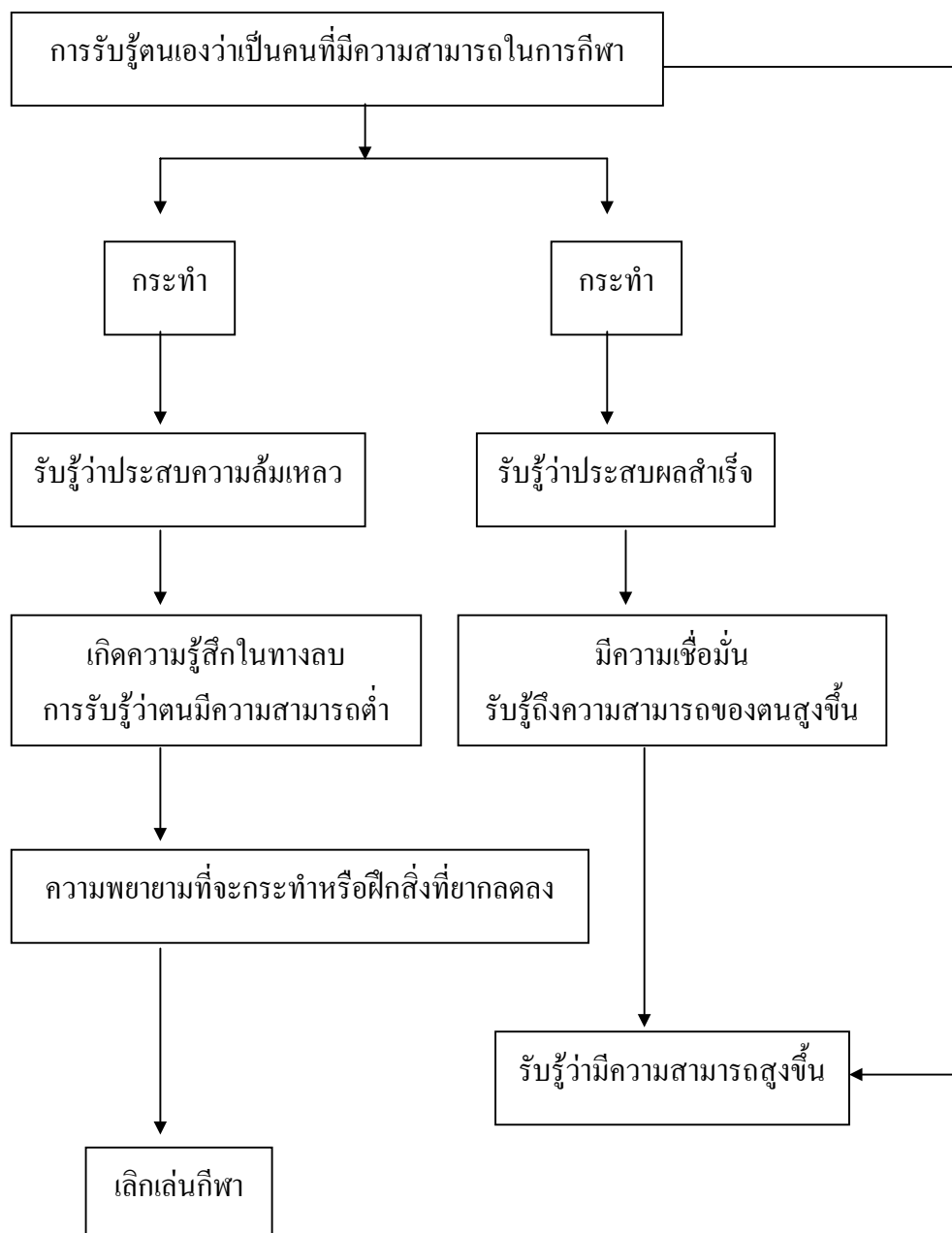
2. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของฮาร์เตอร์ (Harter's Competence Motivation Theory) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่ได้จากความรู้สึกว่าตนมีความสามารถและทำอะไรที่ยากขึ้นได้ ก็ต้องการที่จะทำหรือฝึกอะไรที่ยากกว่า เมื่อรับรู้ว่าคุณประสบความสำเร็จ และในทางตรงข้ามจะไม่อยากทำเมื่อรู้ว่าตนเป็นคนล้มเหลว เป็นแรงจูงใจเกี่ยวกับการรับรู้ตนว่ามีความสามารถ ซึ่งไฮเดอร์ (Heider, 1944) และฮาร์เตอร์ได้พัฒนาทฤษฎีนี้ต่อโดยเน้นความสามารถและประสบการณ์แห่งความสำเร็จ ในการสร้างความเชื่อมั่นแห่งตน และมีความมั่นใจในความสำเร็จแห่งตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจและประสบการณ์แห่งความสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นในการฝึกหรือการแข่งขันกีฬา ถ้านักกีฬามีการรับรู้หรือถูกกระทำทำให้รับรู้ว่าคุณมีความสามารถก็จะเกิดความมั่นใจ ความต้องการที่จะทำการฝึกให้ยากยิ่งขึ้น มีแรงจูงใจที่จะกระทำมากขึ้น ผู้ฝึกสอน เพื่อนร่วมทีม หรือคนใกล้ชิดจะมีผลมากในการสร้างเสริมให้เกิดการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ ดังภาพประกอบ 1 และ 2 (Harter, 1982) (สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 106-108)

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์ลัมฤทธิ์

ที่มา : ไฮเดอร์ (Heider, 1944 อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 107)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของฮาร์เตอร์

ที่มา : ริชาร์ด เฮซ คอกซ์ (Richard H. Cox, 1990 อ้างถึงใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2542 : 108)

ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีม

บทบาทของผู้ฝึกสอนกับผู้เล่นตัวจริง และผู้เล่นตัวสำรองที่มีต่อการเล่นกีฬาประเภททีม สมบัติ กาญจนกิจ, (2542 : 222-226) กล่าวว่า

ผู้ฝึกสอนควรกระทำในสิ่งที่เขาสามารถกระทำได้ที่ขอบเขตของกติกาการแข่งขัน และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทีมของตน กล่าวคือ

1. ในตอนเริ่มต้นการแข่งขันใหม่ ๆ ผู้ฝึกสอนควรพิจารณาดูลูกทีมว่าเขาเหล่านั้นสามารถนำยุทธวิธีการเล่นลงไปใช้ในสนามได้แค่ไหน เพียงใด
2. พิจารณาถึงยุทธวิธีการเล่นของทีมฝ่ายตรงข้าม และหากเป็นไปได้ก็ใช้ช่วงเวลานั้นคิดหาเส้นทางที่จะเอาชนะยุทธวิธีดังกล่าว
3. ระหว่างการแข่งขันผู้ฝึกสอนต้องพิจารณาว่า ผู้เล่นทุกคนของเขาทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เพียงใด หากผู้เล่นคนใดคนหนึ่งเล่นผิดพลาดไป ผู้ฝึกสอนต้องรีบเปลี่ยนตัวเขาออก เป็นเทคนิคของผู้ฝึกสอนที่จะใช้ช่วงเวลาตอนต้นของการแข่งขันนี้ปรับปรุงการเล่นของทีม เพราะเป็นการกระทำที่เสี่ยงน้อยที่สุด
4. ในทางตรงกันข้ามกับข้อ 3 บางครั้งผู้ฝึกสอนควรเชื่อมั่นการเล่นของทีมตน ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นไปตามที่โค้ชคาดหวังไว้ เพราะในการแข่งขันบางเกมกว่าทีมจะเล่นได้อย่างเข้ารูปเข้ารอยก็อาจต้องใช้เวลาล่วงเลยไปถึงครึ่งหรือกว่านั้น
5. ผู้ฝึกสอนไม่ยอมให้ผู้เล่นหยุดการเล่นด้วยตัวเอง หรือคัดสินกฎ และกติกาการแข่งขันด้วยตนเองอย่างเด็ดขาด และควรเน้นเสมอว่า หากเกมยังไม่ยุติ จงอย่าหมดความพยายามที่จะเล่น เพราะการที่ผู้เล่นปฏิบัติดังกล่าวมีผลร้ายไปถึงการทำลายกลไกการเล่น และสภาพจิตวิทยาของทีม
6. ผู้ฝึกสอนต้องไม่ปรับเปลี่ยนแปลงแก้ไขยุทธวิธีของทีม จนกว่าจะแน่ใจว่ายุทธวิธีเดิมใช้การไม่ได้แล้ว
7. ขณะนั่งดูการแข่งขันของลูกทีม ผู้ฝึกสอนต้องไม่แสดงอาการผิดหวัง สิ้นหวัง หรือหมดหวังออกมาให้เห็น เพราะอาการเหล่านั้นจะส่งผลไปถึงสภาพจิตวิทยาของผู้เล่นเป็นอย่างมาก
8. ทักษะคิดในด้านน้ำใจนักสู้ นั้น มีความสำคัญต่อการแข่งขันกีฬามาก เพราะไม่มีการแข่งขันครั้งใดสิ้นสุดลงก่อนที่ทีมใดทีมหนึ่งจะทำคะแนนสุดท้ายได้ ทีมที่มีฝีมือเป็นรองก็มีโอกาสเป็นผู้ชนะ หากเขาต้องการเอาชนะโดยไม่ยอมสูญเสียสภาพน้ำใจนักสู้ และความเชื่อมั่นก่อนที่โอกาสนั้นจะมาถึง ผู้ฝึกสอนเองก็เช่นกัน ต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ตลอดเวลา
9. เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่ผู้ฝึกสอนจะต้องควบคุมการเล่นของผู้เล่นบางคน มิให้ออกมาในลักษณะของ “คารา” เพราะความสำเร็จของทีมเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือร่วมใจกันของผู้เล่นทุกคน ผู้เล่นที่ทำตัวเด่นคนเดียวมักทำให้ระบบทีมถูกทำลายไป

10. การประเมินผลการเล่นของทีมซึ่งแสดงให้เห็นการได้และการเสียคะแนน จะสะท้อนให้ผู้ฝึกสอนเห็นว่า การเล่นของทีมในการแข่งขันที่ผ่านมาเป็นอย่างไร หากเป็นไปได้ผู้ฝึกสอนควรเก็บบันทึกข้อมูลของผู้เล่นในการเล่นทุก ๆ ครั้ง เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 223) กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนเฝ้ามองการเล่นของผู้เล่น ในขณะที่ทำการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนควรทำการประเมินผลไม่เพียงเทคนิคและยุทธวิธีการเล่นของเขาเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยในการเล่นของผู้เล่นด้วย หากผู้เล่นไม่สามารถแสดงความสามารถในทุก ๆ ด้านได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นครั้งใดก็ตาม ผู้ฝึกสอนก็ควรพิจารณาผู้เล่นตัวสำรองที่เหมาะสมเพื่อเปลี่ยนตัวผู้เล่นนั้นเข้าไปเล่นแทน บทบาทของผู้ฝึกสอนในการเปลี่ยนตัวผู้เล่นนั้นควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. หากทีมของผู้ฝึกสอนเริ่มต้นเล่นได้ดี หรือทำแต้มได้เรื่อย ๆ ผู้ฝึกสอนต้องไม่ทำการเปลี่ยนตัวโดยผู้ฝึกสอนต้องยึดถือประโยคที่ว่า “อย่าเปลี่ยนแปลงทีมขณะกำลังทำคะแนนนำ” เพราะการเปลี่ยนตัวผู้เล่นสำรองเข้าไปอาจทำลายกลไกการเล่นที่มีอยู่ของทีม ซึ่งแทนที่จะดีขึ้นกลับเลวลง

2. การเปลี่ยนตัวบ่อยครั้งไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด เพราะจะทำให้การเล่นของทีมระส่ำระสาย และผู้เล่นขาดความเชื่อมั่น

3. ผู้เล่นตัวจริงนั้น เป็นผู้เล่นที่ผู้ฝึกสอนเลือกสรรแล้วว่าสามารถเล่นได้เข้าขาและเล่นได้ดีที่สุด การเปลี่ยนตัวผู้เล่นสำรองเข้าไปเล่นแทนอาจทำให้สมดุลของทีมด้านเทคนิค ยุทธวิธี และจิตวิทยาต้องสูญเสียไปจากที่เคยมี

4. การเปลี่ยนตัวผู้เล่นตัวจริงบางคนที่มีอิทธิพลต่อกำลังใจของทีมออก ผู้ฝึกสอนอาจต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น หัวหน้าทีมหรือผู้เล่นที่เป็นแกนหลักของทีม เป็นต้น ถึงแม้บางครั้งเขาอาจเล่นได้ไม่ดี หากผู้ฝึกสอนไม่สามารถหาผู้เล่นสำรองที่เข้าไปเปลี่ยนตัว และทดแทนสภาพจิตวิทยาด้านกำลังใจของทีมได้แล้ว ผู้ฝึกสอนก็ไม่ควรตัดสินใจทำการขอเปลี่ยนตัว

5. ในการแข่งขันกับทีมที่อ่อนกว่า อาจเป็นไปได้ที่ผู้ฝึกสอนจะเปลี่ยนตัวผู้เล่นเกือบทั้งทีม โดยคงผู้เล่นที่มีประสิทธิภาพสูงไว้ 2-3 คน เพื่อให้ผู้เล่นสำรองลงไปแสดงความสามารถบ้าง

6. การเปลี่ยนตัวผู้เล่นที่ถูกหลักการนั้นควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยผู้เล่นที่ถูกเปลี่ยนตัวเข้าไปจะต้องนำแผนการใหม่ ๆ จากผู้ฝึกสอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อทีม ดังนั้น จึงแสดงว่าผู้เล่นสำรองที่ถูกเปลี่ยนตัวเข้าไปนั้นต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ซึ่งถ้าเป็นไปได้เขาควรรู้ตั้งแต่ที่เขากำลังฝึกซ้อมตามโปรแกรมการฝึกแล้ว เช่น ผู้เล่นที่ถูกเปลี่ยนเข้าไป เพื่อทำหน้าที่ประกบตัวฝ่ายตรงข้ามโดยเฉพาะ เนื่องจากเขามีความสามารถสูงทางด้านนี้มากอยู่แล้ว เป็นต้น

7. ก่อนที่ผู้ฝึกสอนจะให้สัญญาณขอเปลี่ยนตัวต่อกรรมการผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอนควรเรียกผู้เล่นสำรองที่จะเปลี่ยนลงไปมารับคำสั่งและฟังคำแนะนำเพื่อทบทวนแผนการเล่นที่เขาจะต้องนำลงไปบอกกับเพื่อนร่วมทีม

8. ผู้ฝึกสอนควรให้เหตุผลต่อผู้เล่นสำรอง และประโยชน์ที่ผู้เล่นสำรองแต่ละคนจะสามารถกระทำให้แก่ทีมได้

9. ผู้เล่นตัวจริง ควรเป็นผู้เล่นที่สามารถเล่นได้จนครบเกมในการแข่งขันแต่ละครั้ง แต่ผู้เล่นสำรองอาจมีระดับสมรรถภาพทางกายที่ต่ำกว่านั้น เนื่องจากผู้เล่นสำรองไม่ค่อยได้เล่นเต็มเกมบ่อยนัก ดังนั้นการเตรียมตัวผู้เล่นทางด้านเทคนิคส่วนบุคคลจึงแตกต่างกัน ผู้เล่นสำรองอาจมีจุดเด่นทางด้านเทคนิคอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อทีมได้ในบางโอกาส เป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนที่จะค้นหาจุดเด่นนั้น และนำไปใช้ให้ถูกจังหวะตามสถานการณ์โดยการเปลี่ยนตัว

10. อย่าทำการเปลี่ยนตัวโดยที่ผู้เล่นสำรองยังไม่พร้อมที่จะลงเล่น ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ เพราะสภาพร่างกายของเขายังไม่พร้อมที่จะเคลื่อนไหวและสั่งงานเท่าใดนัก

11. หากผู้ฝึกสอนต้องการสร้างความแข็งแกร่งในการโจมตีหรือในการตั้งรับ โดยใช้ผู้เล่นสำรอง ผู้เล่นคนนั้นควรได้รับการฝึกมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นอย่างคิก่อนหน้านั้นแล้วตามโปรแกรมฝึก

12. ผู้ฝึกสอนไม่ควรเปลี่ยนตัวผู้เล่นสำรองที่ยังขาดประสบการณ์หรือตื่นตื้นง่ายลงไปเล่นในขณะที่ทีมกำลังอยู่ในช่วงวิกฤตหรือกำลังทำคะแนนสำคัญๆ อยู่ หากผู้ฝึกสอนต้องการให้ผู้เล่นลักษณะดังกล่าวได้รับประสบการณ์จากการเล่นบ้าง ก็ควรเปลี่ยนตัวเขาลงไปเล่นกับทีมที่อ่อนกว่าเพื่อลดความกดดันทางด้านจิตวิทยา และผู้ฝึกสอนไม่ควรเปลี่ยนตัวเขาอีกเมื่อเขาลงไปทำผิดพลาดครั้งแรก ๆ เพราะจะทำให้เขาขาดความมั่นใจในตนเอง

13. ขณะที่ทีมกำลังตกอยู่ในภาวะคับขัน ผู้ฝึกสอนควรใช้ผู้เล่นสำรองที่มีประสบการณ์และเยือกเย็น ถึงแม้ว่าผู้เล่นสำรองบางคนที่ยาวยุ่กว่าจะมีความสามารถดี แต่ในสถานการณ์เช่นนั้นผู้เล่นสำรองที่มีประสบการณ์น้อยกว่า มักไม่กล้าที่จะเสี่ยงเล่นและไม่กล้าตัดสินใจ

14. ขณะทำการฝึกซ้อม ผู้ฝึกสอนควรทำการทดสอบผู้เล่นสำรองโดยให้เขาได้พบกับสถานการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ และบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อมูลในการค้นคว้าหาความสามารถอันเป็นจุดเด่นที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนตัวขณะแข่งขันต่อไป

บทบาทของผู้ฝึกสอนจึงมีความสำคัญต่อการแข่งขันกีฬาประเภททีม ซึ่ง บทบาทของผู้ฝึกสอนพอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ฝึกสอนควรขอคำแนะนำจากผู้เล่นที่มีประสบการณ์ หรือให้เขาช่วยวิจารณ์การเล่นของทีมฝ่ายเราและฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเล่นต่อไปมากขึ้น
 2. ผู้ฝึกสอนต้องตรวจสอบตำแหน่งผู้เล่นของทีม ที่วางตัวให้เล่นในการแข่งขันที่เหลืออยู่ว่าเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด
 3. ผู้ฝึกสอนต้องคอยกระตุ้นผู้เล่นทางด้านจิตวิทยาอยู่เสมอโดยไม่ปล่อยให้สภาพจิตวิทยาของผู้เล่นถดถอยลง และต้องแน่ใจว่าลูกทีมของตนจะลงสนามต่อไปอย่างคึกคักที่สุด
 4. หากผู้ฝึกสอนและลูกทีมมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ตัดสิน เช่น ไม่ทันเกม ลำเอียง ฯลฯ แล้วจะต้องไม่แสดงออกหรือขุ่นข้องหมองใจ เพราะปัญหานี้ทำให้สภาพจิตวิทยาของทีมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ โดยเฉพาะหากผู้ฝึกสอนใช้เวลาพักระหว่างการแข่งขันบ่นด่าหรือบ่นถึงผู้ตัดสินให้ผู้เล่นฟังผู้เล่นก็มักคล้อยตาม จนทำให้สูญเสียเวลาในการวางแผนการเล่นไปอีกโดยใช่เหตุ
 5. ถึงแม้ทีมจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้หรือเป็นรองอยู่ในการแข่งขันที่ผ่านมา ผู้ฝึกสอนควรปลุกระดมเพื่อสร้างความมั่นใจให้ลูกทีม กระตุ้นให้เขามีความมั่นใจที่จะเอาชนะในการแข่งขันต่อไปให้ได้ เพราะจากสถิติที่ผ่านมาทีมที่นำคู่ต่อสู้ก่อนเวลาพักก็เคยพ่ายแพ้การแข่งขันมาแล้วมากต่อมาก และเห็นได้ทั่วไป ซึ่งความรู้ดังกล่าวจะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการแสดงน้ำใจนักสู้ของผู้เล่นในการแข่งขันต่อไปได้
 6. การประสานมือร่วมกันระหว่างผู้ฝึกสอน และผู้เล่นในทีมก่อนลงสนามแข่งขันเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นสภาพจิตวิทยาให้ผู้เล่นได้เป็นอย่างดี
- ดังนั้น สถานภาพของผู้เล่นตัวจริงกับผู้เล่นตัวสำรอง จึงแตกต่างกันในด้านความสามารถหรือลักษณะนิสัยในการเล่นที่ต่างกันจึงมีผลกับกีฬาประเภททีมว่าจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว รวมถึงผู้ฝึกสอน ผู้เกี่ยวข้องควรรักษาความสำคัญกับนักกีฬาทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเขาจะเป็นผู้เล่นตัวจริงหรือผู้เล่นตัวสำรอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ธีรวัฒน์ ใจห้าว (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพของนักกีฬาประเภทบุคคล และประเภททีม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาประเภทบุคคล จำนวน 475 คน และประเภททีม 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบ บุคลิกภาพของนักกีฬาและเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพของนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม และนักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 28 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 28 โดยส่วนรวมเป็นผู้ที่ชอบออกสังคม มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนนุ่มเชื่อฟังผู้ใหญ่ ขี้อาย สุภาพอ่อนโยน ยึดมั่นในความเห็นของตน ชอบการปฏิบัติจริง ชอบการทดลอง เป็นผู้ร่วมงานและผู้ตามที่ดี แต่มีอารมณ์ดิ่งเครียด มีความรับผิดชอบน้อย ไม่มีวินัย และมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ซ้ำ สุขุมมีสติ ฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยม และอารมณ์เสื่อง่าย

2. นักกีฬาประเภทบุคคลเป็นผู้ที่เฉลียวฉลาด มีความพากเพียร มีระเบียบ มีอารมณ์ดิ่งเครียดสูงกว่านักกีฬาประเภททีม แต่นักกีฬาประเภททีมจะขี้อาย สงบเสงี่ยม ชอบการปฏิบัติจริง สูงกว่านักกีฬาประเภทบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักกีฬาเพศชายเป็นผู้ที่ชอบออกสังคม เป็นกันเอง สุภาพอ่อนโยนสูงกว่านักกีฬาเพศหญิง แต่นักกีฬาเพศหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเอง จิตใจเป็นอิสระ ก้าวร้าว ยึดมั่นในความเห็นของตนเอง ชอบการทดลอง ชอบวิพากษ์วิจารณ์สูงกว่านักกีฬาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิชัย ผิวคราม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบแรงงูใจที่มีอิทธิพลต่อนักกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบแรงงูใจที่มีอิทธิพลต่อการเป็นนักกีฬาทีมชาติของนักกีฬาชาย นักกีฬาหญิง ประเภทบุคคล และประเภททีม ที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 15 ณ ประเทศมาเลเซีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาทีมชาติทั้งหมด 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม โดยใช้อัตราส่วนประเมินค่าเพื่อวัดแรงงูใจทางด้านความรัก ความถนัด และความสนใจ ความคิดเห็นส่วนตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง สุขภาพอนามัย ความมีเกียรติยศชื่อเสียง รายได้

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักกีฬาเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง เป็นนักกีฬาประเภทบุคคลมีอาชีพเป็นนักเรียน นักศึกษาและเคยเป็นตัวแทนทีมชาติในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์มาแล้ว 1 ครั้ง
2. นักกีฬาทีมชาติทั้งชายและหญิงมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรัก ความถนัด และความสนใจ ความคิดเห็นส่วนตัว บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย และความมีเกียรติยศชื่อเสียง ส่วนแรงจูงใจของนักกีฬาที่มีอยู่ในระดับน้อย ใน 2 ด้าน คือ ด้านรายได้และผลประโยชน์เกื้อกูล และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
3. นักกีฬาชายและนักกีฬาหญิงมีแรงจูงใจในการเป็นนักกีฬาทีมชาติไม่แตกต่างกัน
4. นักกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีมมีแรงจูงใจในการเป็นนักกีฬาทีมชาติไม่แตกต่างกัน

ภัชนี แหม่มซ้อย (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบบุคลิกภาพ และสร้างเกณฑ์ปกติมาตรฐานของระดับบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ผลการวิจัยพบว่า

นักกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่มีระดับคะแนนบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา ระดับปานกลางถึงระดับสูง เพศและประเภทกีฬามีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันต่อบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา จากปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวพบว่ามี ความแตกต่างกันทางสถิติ โดยนักกีฬาหญิงประเภทปะทะมีระดับบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักกีฬากลุ่มอื่น ๆ และไม่มี ความแตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศพบว่านักกีฬาหญิงมีระดับบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักกีฬาชาย จำแนกตามประเภทกีฬา พบว่ากลุ่มนักกีฬาประเภทไม่ปะทะ มีระดับคะแนนบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มนักกีฬาประเภทปะทะ คะแนนปกติมาตรฐานระดับบุคลิกภาพ ความมีน้ำใจนักกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีช่วงคะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง 3.79 – 69.55

นิพนธ์ พลพงษ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บุคลิกภาพความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาในวิทยาลัยครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาชายและหญิง วิชาเอกพลศึกษา จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยใช้อัตราส่วนประเมินค่า เพื่อวัดระดับบุคลิกภาพด้านการมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษา ในวิทยาลัยครู มีบุคลิกภาพความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก
2. นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษา ในวิทยาลัยครู มีบุคลิกภาพความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบมีค่าอยู่ระหว่าง $T_{20} - T_{78}$

ประหยัด ทองมาก (2518 : 51) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความวิตกกังวลนิสัยในการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์และต่ำกว่าระดับความสามารถ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายและหญิงจำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยใช้อัตราส่วนประเมินค่า จัดระดับความสามารถด้านความวิตกกังวล ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะนิสัยในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์และต่ำกว่าระดับความสามารถมีความวิตกกังวลไม่แตกต่าง
2. กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และต่ำกว่าระดับความสามารถมีนิสัยในการเรียนไม่แตกต่างกัน
3. กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และต่ำกว่าระดับความสามารถมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

นงนุช มธุรส (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพของนักกีฬาประเภททีม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามด้านความวิตกกังวล ลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬาและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักกีฬาประเภททีมซึ่งอยู่ในสถานภาพผู้เล่นตัวจริง และตัวสำรอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2532 ประกอบด้วย นักกีฬาชาย 200 คน นักกีฬาหญิง 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาหญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่านักกีฬาชาย แต่นักกีฬาชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักกีฬาหญิง สำหรับด้านลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬา ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน
2. นักกีฬาผู้เล่นตัวสำรองมีความวิตกกังวลและมีคะแนนลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬาสูงกว่านักกีฬาผู้เล่นตัวจริง แต่ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่านักกีฬาผู้เล่นตัวจริง

3. นักกีฬาผู้เล่นสำรองหญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่านักกีฬาทุกกลุ่ม และนักกีฬาผู้เล่นตัวจริงชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ นักกีฬาผู้เล่นสำรองหญิงก็จะได้คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ สำหรับบุคลิกภาพด้านลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬานั้น กลุ่มนักกีฬาผู้เล่นสำรองชายผู้เล่นตัวจริงหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นกลุ่มผู้เล่นตัวจริงชายที่มีคะแนนสูงกว่านักกีฬาทุกกลุ่ม

สุเทพ สันติวรานนท์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง สภาพความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,593 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มโรงเรียนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจความวิตกกังวล 7 ด้าน ด้านการเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการเงิน ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และด้านศาสนา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่มีความวิตกกังวลระดับต่ำ ส่วนมากอยู่ในด้านครอบครัว และด้านสุขภาพร่างกาย ระดับความวิตกกังวลปานกลาง ส่วนมากในด้าน การเรียน ด้านศาสนา ด้านการเงิน ด้านการคบเพื่อน และด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สำหรับระดับความวิตกกังวลสูงส่วนมากในด้าน การเรียน และด้านศาสนา

2. ไม่ว่าจะจำแนกระดับความวิตกกังวลตามตัวแปรใด นักเรียนมีความวิตกกังวลด้านการเรียน และด้านศาสนา อยู่ในระดับปานกลางที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง แต่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

3. นักเรียนที่มีความวิตกกังวลแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ มีผลการเรียนสะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นที่มีความวิตกกังวลด้านสุขภาพร่างกายและด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระดับสูง จะมีผลการเรียนสะสมในระดับสูง

4. ผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวลตามตัวแปร

4.1 นักเรียนเพศหญิงมีความวิตกกังวลแต่ละด้านสูงกว่าเพศชาย

4.2 ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม นักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา และปัตตานี มีความวิตกกังวลสูงกว่าจังหวัดสตูล นักเรียนที่ระดับผลการเรียนสูงมีความวิตกกังวลสูงกว่าระดับผลการเรียนต่ำ

4.3 ในด้านศาสนา นักเรียนในจังหวัดปัตตานีมีความวิตกกังวลสูงกว่าจังหวัดยะลา นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงและปานกลางมีความวิตกกังวลสูงกว่าระดับผลการเรียนต่ำ

4.4 ในด้านการเงิน นักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้เรียนหนังสือมีความวิตกกังวลสูงกว่า

นักเรียนที่ผู้ปกครองจบมัธยมศึกษา อนุปริญญา และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ทำนา ทำสวน และทำไร่ มีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพแม่บ้าน

5. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนสะสมตามตัวแปรระดับความวิตกกังวล

5.1 นักเรียนที่มีระดับความวิตกกังวลด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสูงและปานกลางมีผลการเรียนสะสมสูงกว่านักเรียนที่มีระดับความวิตกกังวลต่ำ

5.2 นักเรียนที่มีระดับความวิตกกังวลด้านศาสนาปานกลาง มีผลการเรียนสะสมสูงกว่านักเรียนที่มีระดับความวิตกกังวลสูงและต่ำ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับตัวแปร

2.1 ความวิตกกังวลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับเพศ

2.2 เฉพาะความวิตกกังวลด้านการเงินมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง

2.3 เฉพาะความวิตกกังวลด้านศาสนา และด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับจังหวัด

2.4 เฉพาะความวิตกกังวลด้านศาสนามีความสัมพันธ์กับผลการเรียนสะสมและอาชีพของผู้ปกครอง

7. ความวิตกกังวลแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกระหว่าง .4103 - .5601 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะความวิตกกังวลด้านการเรียนกับด้านการคบเพื่อน และด้านการเงินมีความสัมพันธ์สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างด้านอื่น ๆ

จันทร์พิมพ์ พลพงษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวลของนักกีฬาประเภททีม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาประเภททีม จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความวิตกกังวลระหว่างนักกีฬาประเภททีมที่มีการปะทะ (บาสเกตบอล) กับ นักกีฬาประเภททีมที่ไม่มีการปะทะ (วอลเลย์บอล) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความวิตกกังวลเฉพาะสถานการณ์ระหว่างนักเรียนประเภททีมที่มีการปะทะ (บาสเกตบอล) กับนักกีฬาทีมที่ไม่ปะทะ (วอลเลย์บอลหญิง) ก่อนการแข่งขันและหลังการแข่งขันในรอบแรกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรอบที่สอง รอบรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศ ความวิตกกังวลเฉพาะสถานการณ์ไม่แตกต่างกัน

2. ความวิตกกังวลเฉพาะสถานการณ์ คู่ชิงชนะเลิศก่อนการแข่งขันของนักเรียนประเภททีมที่มีการปะทะ (บาสเกตบอล) ในรอบแรกรอบรองชิงชนะเลิศและรอบชิงชนะเลิศและนักกีฬาประเภททีมที่ไม่มีการปะทะ (วอลเลย์บอล) ในรอบชิงชนะเลิศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในรอบอื่น ๆ นักกีฬาประเภททีมที่ไม่มีการปะทะ (วอลเลย์บอล) มีความวิตกกังวลเฉพาะการณ์ไม่แตกต่าง

3. ความวิตกกังวลเฉพาะตัว (Trait Anxiety) ของนักกีฬาประเภททีมที่มีการปะทะ (บาสเกตบอล) กับนักกีฬาประเภททีมที่ไม่มีการปะทะ (วอลเลย์บอล) ก่อนการแข่งขันและหลังการแข่งขันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความวิตกกังวลเฉพาะตัวของเฉพาะกลุ่มนักกีฬาประเภททีมที่มีการปะทะ (บาสเกตบอล) และนักกีฬาประเภททีมที่ไม่มีการปะทะ (วอลเลย์บอล) ก่อนการแข่งขันและหลังการแข่งขันมีความวิตกกังวลเฉพาะตัวไม่แตกต่างกัน

บันเทิง เกิดปรังก์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ผลของการฝึก การผ่อนคลายกล้ามเนื้อที่มีต่อเวลาปฏิกิริยาในกีฬา วอลเลย์บอล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬา วอลเลย์บอล จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า

1. เวลาปฏิกิริยาของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการฝึก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เวลาปฏิกิริยาของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เวลาปฏิกิริยา ของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ภายหลังสิ้นสุดการฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธงชัย สุขดี (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง เปรียบเทียบความวิตกกังวลของนักกีฬาประเภทบุคคล ประเภททีม และประเภทการต่อสู้ป้องกันตัวได้ศึกษาก่อนการแข่งขันในนัดแรกและรอบชิงชนะเลิศ และระหว่างนักกีฬาประเภทบุคคล ประเภททีม และประเภทการต่อสู้ป้องกันตัว ก่อนการแข่งขันในนัดแรกและรอบชิงชนะเลิศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาประเภทบุคคล จำนวน 158 คน ประเภททีม จำนวน 422 คน ประเภทการต่อสู้ จำนวน 178 คน รวมทั้งสิ้น 785 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความวิตกกังวลของนักกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม ผลการวิจัยพบว่า

1. ความวิตกกังวลทั่วไป ของนักกีฬาประเภทบุคคล และประเภททีม ก่อนการแข่งขันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักกีฬาประเภทการต่อสู้ป้องกันตัว

มีความวิตกกังวลลักษณะทั่วไปไม่แตกต่างกันและความวิตกกังวลลักษณะทั่วไป ระหว่างนักกีฬาประเภทบุคคล ประเภททีม และประเภทการต่อสู้ป้องกันตัวก่อนการแข่งขันก็ไม่แตกต่างกัน

2. ความวิตกกังวลเพื่อแข่งขันกีฬา ของนักกรีฑา และนักกีฬามวยสากล ระหว่างก่อนการแข่งขันนัดแรกกับรอบชิงชนะเลิศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนนักกีฬาบาสเกตบอล ฟุตบอล ว่ายน้ำ และยูโดมีความวิตกกังวลเพื่อแข่งขันกีฬาก่อนการแข่งขันไม่แตกต่างกัน

3. ความวิตกกังวลเพื่อแข่งขัน ระหว่างนักกีฬาบาสเกตบอลกับนักกีฬาฟุตบอล และระหว่างนักกีฬามวยสากลกับนักกีฬายูโด ก่อนการแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักกีฬาว่ายน้ำกับนักกรีฑา มีความวิตกกังวลเพื่อแข่งขันกีฬาก่อนการแข่งขันในนัดแรกและรอบชิงชนะเลิศ ไม่แตกต่างกัน ระหว่างนักกีฬาบาสเกตบอลกับนักกีฬาฟุตบอล และระหว่างนักกีฬามวยสากล กับนักกีฬายูโด มีความวิตกกังวลเพื่อแข่งขันกีฬาก่อนการแข่งขันในนัดแรก ไม่แตกต่างกัน

4. ความวิตกกังวลเพื่อแข่งขันกีฬา ระหว่างนักกีฬาประเภทบุคคล ประเภททีม และประเภทการต่อสู้ป้องกันตัว ก่อนการแข่งขันในนัดแรกและรอบชิงชนะเลิศ ไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐไชย สุขสอาด (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเมินค่าของความวิตกกังวลของนักกีฬามหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัย ได้แก่ การแสดงแบบของเพื่อน การแสดงแบบของผู้ฝึกสอน การฝึกอบรมแบบประชาธิปไตยและความวิตกกังวลตามลำดับและสามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาได้ประมาณร้อยละ 44.3

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในระดับต่ำ ได้แก่ การแสดงแบบของผู้ฝึกสอน แรงเสริมของเพื่อน การฝึกอบรมแบบประชาธิปไตย และความวิตกกังวล และสามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาได้ประมาณร้อยละ 43.1

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในระดับสูง ได้แก่ การแสดงแบบของ

เพื่อน การแสดงแบบของผู้ฝึกสอน และการฝึกอบรมแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ และสามารถ
ทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาได้ประมาณร้อยละ 51

อริสรา ลอยเมฆ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความวิตกกังวลของนักกีฬาประเภท
กลุ่มประเทศอาเซียนที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ที่จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัยเป็นนักกรีฑาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
จำนวน 140 คน เป็นชาย 84 คน หญิง 56 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความวิตกกังวลตามสถานการณ์และตามลักษณะนิสัยของนักกีฬา
ชายและหญิง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกรีฑาประเภทลู่ของกลุ่มประเทศอาเซียนมีระดับความวิตกกังวลตามสถานการณ์
(State Anxiety) และความวิตกกังวลตามลักษณะนิสัย (Trait Anxiety) อยู่ในระดับสูง ปานกลาง
โดยมีนักกรีฑาอิน โดนิเซีย และมีนักกรีฑาจากบรูไนมี
2. นักกรีฑาประเภทลู่ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ประเทศบรูไน มีค่าเฉลี่ย
คะแนนความวิตกกังวลตามสถานการณ์แตกต่างกับประเทศอื่น ๆ อีก 5 ประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเทศต่าง ๆ ที่เหลือมีความวิตกกังวลตามสถานการณ์ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักกรีฑาชายและนักกรีฑาหญิงประเภทลู่ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 มี
ความวิตกกังวลตามสถานการณ์กับความวิตกกังวลตามลักษณะนิสัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักกรีฑาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะไกล ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18
มีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลตามสถานการณ์กับตามลักษณะนิสัยไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไล สีพญาและคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบความเครียดและ
การจัดการกับความเครียดร่วมกับการฝึกทักษะการผ่อนคลายต่อระดับความเครียดและความวิตก
กังวล ในกลุ่มผู้บริหาร จากผลการวิจัยโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับความเครียด และการจัดการกับ
ความเครียด ร่วมกับการฝึกทักษะการผ่อนคลายสำหรับผู้รับบริการที่มีอาการเครียด ซึ่งมารับการ
รักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลประสาทสงขลา โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน
ความเครียดและความวิตกกังวลจากการประเมินตนเอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความเปลี่ยนแปลง
ด้านสรีรวิทยาและจิตสังคมด้วย ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนของความเครียด และวิตกกังวลของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลอง ทั้งกลุ่มทดสอบ และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเครียดและวิตกกังวลในระดับเด่นชัดถึงรุนแรง คือ 50.92 และ 52.14 ตามลำดับ (ค่า SAS อยู่ระหว่าง 45-59) ภายหลังจากทดลองสิ้นสุดลงปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน ความเครียดและวิตกกังวลของกลุ่มทดลอง ลดลงถึงระดับปกติ คือ 31.22 (ค่า SAS ต่ำกว่า 45) ส่วนกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยของคะแนนลดลง แต่ยังคงอยู่ในระดับเด่นชัดถึงรุนแรง คือ 48.33 นอกจากนี้ ในการทดลอง 3 ขั้นตอนยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียด และวิตกกังวล ภายหลังจากทดสอบแต่ละขั้นตอน จะลดลงเป็นเส้นตรง คือ 41.71 , 37.07 และ 31.22 ตามลำดับ โดยก่อนการทดลองครั้งที่ 2 และ 3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดและวิตกกังวลจะเพิ่มสูงขึ้น จากเดิมเล็กน้อย คือ 46.79 และ 39.33

2. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียด และวิตกกังวลภายหลังจากทดลอง สิ้นสุดลง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดและวิตกกังวล ของกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดและวิตกกังวลของ กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองสิ้นสุดลง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลองสิ้นสุดลง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดและวิตกกังวลก่อนและหลังการ ทดลองแต่ละครั้งทั้ง 3 ครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดุสิต สุขประเสริฐ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็น นักมวยไทย ของนักมวยไทยนักศึกษา นักมวยสมัครเล่นและนักมวยอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยเป็นนักมวยไทย 3 กลุ่ม จำนวน 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจ ที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทยของนักมวยทั้งหมดอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.02 เมื่อแยกแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักมวยไทยนักศึกษายู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 นักมวยไทยสมัครเล่นอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 นักมวยไทยอาชีพอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทย คือ ด้านการเข้าใจเหตุผล ด้านการชนะตนเอง ด้านสมรรถภาพทางกายและสุขภาพ ด้านสิ่งตอบแทนที่เด่นชัดและด้านการ เป็นที่ยอมรับ

2. แรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทย ของนักมวยไทยนักศึกษาสูงกว่า นักมวยไทยสมัครเล่นและนักมวยไทยอาชีพสูงกว่านักมวยไทยสมัครเล่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนนักมวยไทยนักศึกษากับนักมวยไทยอาชีพไม่แตกต่างกัน และแรงจูงใจภายนอกที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทยของนักมวยไทยนักศึกษากับนักมวยไทยสมัครเล่น นักมวยไทยนักศึกษากับนักมวยไทยอาชีพ และนักมวยไทยสมัครเล่นนักศึกษากับนักมวยไทยอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทยทั้ง 19 ด้านของนักมวยไทยนักศึกษากับนักมวยไทยสมัครเล่น นักมวยไทยนักศึกษากับนักมวยไทยอาชีพและนักมวยไทยสมัครเล่นกับนักมวยไทยอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. นักมวยไทยนักศึกษา และนักมวยไทยอาชีพมีแรงจูงใจภายในสูงกว่าแรงจูงใจภายนอกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนนักมวยไทยสมัครเล่นมีแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นพรัตน์ เอี่ยมอุดม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านกีฬาของนักเรียน โรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง

2. การระบุนสาเหตุที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬา ของนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความพยายามเท่ากับ 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับปานกลาง และความยากของงานเท่ากับ 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง

3. นักเรียนโรงเรียนกีฬาทั้ง 3 กลุ่ม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาสูงกว่านักเรียนหญิง

5. นักกีฬาประเภทบุคคลและนักกีฬาประเภททีม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักกีฬาประเภททีมมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาสูงกว่านักกีฬาประเภทบุคคล

6. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านกีฬาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

งานวิจัยต่างประเทศ

การตรวจสอบเอกสารและรายงานการวิจัยของต่างประเทศมีผู้สนใจและทำการศึกษา ค้นคว้าทางด้านนี้ค่อนข้างน้อย และได้ศึกษาทำรายงานไว้นานแล้ว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการศึกษาพอจะรวบรวมและสรุปได้ดังนี้

มัทสุนากะ (Matsunaga, 1972:5641-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ บางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และต่ำกว่า ระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับ 9 องค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่ศึกษา คือ อึดทนโน้ทนสัน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อพ่อแม่ ทักษะคิดต่อครู และความต้องการด้านต่าง ๆ แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยกับคะแนนความสามารถทางวิชาการที่ได้จากแบบทดสอบ SCAT (Self Concept of Academic Ability) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มละ 34 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยในปีเดียวกันของ ลิดดิโคท (Liddicoat, 1972: 6133-6134) โดยศึกษาความแตกต่างระหว่างนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และต่ำกว่าระดับความสามารถ ในคณะอักษรศาสตร์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรที่ไม่ใช่สติปัญญา ตัวแปรเหล่านั้น ได้แก่ ความคิด สร้างสรรค์ นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะบุคลิกภาพ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำกว่าระดับความสามารถมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูลล์ (Schuele, 1979 : 5380-5381-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกถึงคุณค่าแห่งตนกับสมรรถภาพทางกายของนิสิตหญิง” กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตหญิง 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับ โดยใช้แบบสำรวจความรู้สึกถึงคุณค่าแห่งตนของ คูเปอร์สมิทซ์ ฟอรัมบี สำหรับผู้ใหญ่ (Coopersmith Self-Esteem Inventory Form B for Adult)

แบบทดสอบการควบคุมตนเองทั้งภายในและภายนอกของโนวิกี้ สตริกแลนด์ สำหรับผู้ใหญ่ (The Adult Nowicky-Strickland Internal External Control Scale) แบบทดสอบภาวะความวิตกกังวล (State of Anxiety) และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของฮาร์วาร์ด (Harvard Steps Test) ผลการวิจัยพบว่า

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับความรู้สึถึงคุณค่าแห่งตน โดยที่เมื่อระดับสมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้น ความรู้สึถึงคุณค่าแห่งตนก็มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นด้วย
2. ค่าเฉลี่ยของความรู้สึถึงคุณค่าแห่งตนเพิ่มขึ้นตามระดับของสมรรถภาพทางกาย
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับความสามารถในการควบคุมตนเองโดยเมื่อระดับสมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้น ความสามารถในการควบคุมตนเองก็เพิ่มขึ้นด้วย
4. มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึถึงคุณค่าแห่งตนกับความสามารถในการควบคุมตนเองโดยเมื่อความรู้สึถึงคุณค่าแห่งตนเพิ่มขึ้นความสามารถในการควบคุมตนเองก็เพิ่มขึ้นด้วย
5. มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับสภาวะของความวิตกกังวล โดยเมื่อระดับสมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้น สภาวะความวิตกกังวลก็มีแนวโน้มจะลดลง
6. สภาวะของความวิตกกังวลมีผลเพียงเล็กน้อย ต่อการแสดงออกในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

คอนเนล (Connell, 1976 : 48) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “อิทธิพลของการแข่งขันที่มีต่อระดับความวิตกกังวลของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงของวิทยาลัยสปริงฟิลด์ (Springfield College) จำนวน 11 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของความวิตกกังวลเฉพาะตัว (Trait Anxiety) ไม่มีความแตกต่างกันในสถานการณ์ระหว่างก่อนฤดูกาลแข่งขันและหลังฤดูกาลแข่งขัน
2. มีความแตกต่างกันในระดับความวิตกกังวล เมื่ออยู่ในสภาพหลังการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากการแพ้ของทีมเป็นตัวแปรสำคัญ
3. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างระดับความวิตกกังวลของการแข่งขัน 3 ครั้ง มีลักษณะความวิตกกังวลต่ำสาเหตุที่สำคัญ คือ ระดับความซับซ้อนของการแข่งขันและปฏิกิริยาทางอารมณ์ ที่ตอบสนองต่อการแพ้ของทีม

แม็คโกแวน (Mcgowan, 1968) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของสถานการณ์การแข่งขันที่มีต่อความสามารถทางกลไกของนักเรียนชายระดับกับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีความวิตกกังวลสูงและต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ IPAT Self Analysis Form ซึ่งคิดขึ้นโดย แคทเทล (Cattell) และ

เชียร์ (Sheier) โดยนำไปทดสอบนักเรียน 330 คน เพื่อจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังกล่าว จากนั้นทดสอบความสามารถทางกลไกด้วยแบบทดสอบ การยิงประตู (Field-Goal Speed Test) ของ Modified Johnson Basketball Ability Test ผลการวิจัยพบว่า

1. การเล่นเกมกีฬาของกลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูง ในสถานการณ์การแข่งขันดีเด่นกว่าการเล่นกีฬาในสถานการณ์เฉพาะบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การเล่นเกมกีฬาของกลุ่มที่มีความวิตกกังวลต่ำ ในสถานการณ์การแข่งขันไม่มีความดีเด่นกว่าการเล่นกีฬาในสถานการณ์เฉพาะบุคคล
3. เมื่อดูผลความแตกต่างระหว่างสถานการณ์เฉพาะบุคคลแล้ว การเล่นเกมกีฬาของทั้งสองกลุ่มในสถานการณ์การแข่งขัน ไม่มีความแตกต่าง

สวิตต์ (Swift, 1969:192) ได้เสนอแนวคิดจากผลการวิจัยว่า หากมีความวิตกกังวลเล็กน้อยช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งนั้นเพิ่มขึ้น แต่ถ้าหากมีความวิตกกังวลมากเกินไปก็จะขัดขวางความสามารถในด้านการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลก่อให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

มาร์เทนและกิลล์ (Martens and Gill, 1975) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความกังวลใจแบบถาวรในกิจกรรมรายบุคคล มีระดับสูงกว่าความเครียดที่ผู้เข้าร่วมทดลองได้รายงานก่อนการปฏิบัติการแสดงกีฬา และยังพบว่าระดับเฉลี่ยของความกังวลใจแบบถาวรที่นักกีฬาประสบในกีฬาประเภททีมที่ต่ำกว่าประเภทเดี่ยวนิดเป็นร้อยละ 20

สแกนแลนด์และพาสเซอร์ (Scanland & Passer, 1979 : 48, 144-153) ได้ศึกษาพบว่าวัยรุ่นหรือเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 20 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แจ้งว่าได้เกิดประสบการณ์ความเครียด และความกังวลใจอยู่ในระดับสูงตัวเลขนี้ เพิ่มขึ้นเมื่อนักกีฬาเหล่านี้กำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย

สมิทและคณะ (Smith, Smoll, Curtis, 1979) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนักกีฬาคิดเป็นร้อยละ 40 จากกลุ่มตัวอย่างมีระดับความกังวลใจทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติเล่นกีฬา

วินเบอร์ก และเจนนูชี (Weinberg & Genuchi, 1995) ได้ศึกษาพบว่า นักกอล์ฟระดับวิทยาลัย มีความกระวนกระวายใจในการแข่งขันระดับสูง ปฏิบัติได้ดีน้อยกว่าในระหว่างการแข่งขันน้อยกว่าผู้เล่นที่มีความกระวนกระวายใจน้อยกว่า แต่มีความสามารถเท่าเทียมกัน

กูลด์ และคณะ (Gould, etal. 1989) ได้ศึกษาพบว่าความวิตกกังวลก่อนการแข่งขันในช่วงเวลาที่ต่างกัน ผู้แข่งขันที่มีประสบการณ์สามารถลดความกังวลใจได้ หรือการแข่งขันให้อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ส่วนระดับความกังวลใจก่อนการแข่งขันของผู้แข่งขันที่มีประสบการณ์น้อยอยู่ในระดับสูงจนกระทั่งถึงเวลาการแข่งขัน (ธงชัย สุขดี, 2532 : 61)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล ด้านลักษณะนิสัยในการเล่นกีฬาและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหา ในด้านบุคลิกภาพของนักกีฬาประเภททีม จะต้องได้รับความร่วมมือจากนักกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การศึกษาด้านบุคลิกภาพของนักกีฬาประเภททีมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้